

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA STEV. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Ob razpravi o komunah

Okrepiti organe ljudske samouprave in jim dati močan političen pečat, naj bo nadaljnje delo Ob. LO in odborov SZDL

Cedalje več ljudi z vse Gorenjske se pridružuje razpravi o ustanavljanju komun. O zadnjih sejah in sklepih gorenjskih okrajev so zvedeli že v sleherni vasi. Volivci že približno vedo koliko komun bo na Gorenjskem in da se bosta združila radovljiški in kranjski okraj, manj pa se razumevajo vsebinsko komunalnih skupnosti. Aktivisti se trudijo stvari pravilno pojasniti, toda dosti je primerov, ko še sami ne poznajo bistva komun.

Okrajna ljudska odbora v Radovljici in Kranju sta imenovala skupni pripravljalni odbor, iz katerega so ustanovili vrsto komisij z nalogo, pripraviti potrebne elaborate iz gospodarstva, zdravstva, prosvete in ostalih panog. Ves ta material morajo komisije predložiti odboroma do 20. okt. Odbora ga bosta nato preučila in predložila v potrditev ljudski skupščini LRS v obliki izdelanih predlogov.

To so stvari, ki zahtevajo resnega dela in sodelovanja čim več volivcev. Občinski ljudski odbori v radovljiškem in kranjskem okraju bodo imeli v tem tednu svoje seje. Na katerih se bodo pripravili na zbere volivcev, kajti volivci bodo morali povedati svoje mnenje o vseh vprašanih. Zato bo prav, da ljudski odbori najdejo etnotna središča in pripravijo gospodarske analize, ker bo marsikateri treba tolmačiti stanje volivcem. Že dosedanja razprava je pokazala nekaj negativnih pojavov kot so partikularizem, lokalizem in podobno. V Bohinju n. pr. nekateri volivci postavljajo vprašanje gravitacije gozdov. Zavzemajo stališče, da bi morali gozdove na Pokljuki, ki

bodo dobili novo cesto iz Bohinja, priključiti bohinjski komun. Podobno je s tovarno lesne moke v Soteski. Tovarna je bila zamišljena v Soteski, ker tam že obstojajo ustrezni prostori. Ker bo Soteska pripadla po vsej verjetnosti Blejski komun, nekateri zahtevajo preselitev tovarne lesne moke v Boh. Bistrico. Podobni primeri so tudi v drugih občinah, kjer pride čisto do izraza borba za dobičkom oziroma priključitev k bogatejšim komunam. Pri odbornikih OLO in članih občinskih ljudskih odborov je čutili lokalistične tendence in apolitičnost.

Tako ljudski odbori v političnem pogledu niso dosegli svojega namena in je njih delo še vedno preveč formalistično omejeno le na zasedanja itd. Pri občinskih ljudskih odborih pa prepuščajo odborniki vse delo več ali manj le predsednikom in tajnikom. Razen tega sta v zadnjem času prav v zvezi s formiranjem komun nastala še dva škodljiva pojava: nekateri aktivisti so se že utrudili in se zadovoljujejo s tem, da se bodo otresli dela, drugi pa se upirajo temu razvoju v strahu, da izgubijo tisto pomembnost, ki so jo doslej imeli.

To so problemi, ki so lahko zelo nevarni razvoju komun. Zato so na zadnjem sestanku predsedniki ObLO in odborov SZDL za radovljiški okraj sklenili, da tega ne bodo dopustili in da bodo že v tem tednu sklicali seje občinskih ljudskih odborov, pozneje pa tudi zbere volivcev. Predsedniki so sklenili okrepiti organe ljudske samouprave, začeli bodo razpravljati o predlogih za statute bodočih komun, o proračunih ljudskih odborov itd.

Izkoristimo vse možnosti za dvig proizvodnje

Skupna seja obeh zborov OLO Radovljica - Proizvodnja zaostaja za negospodarskimi investicijami - Nesorazmerje med porastom cen in proizvodnje

Na skupni seji obeh zborov OLO Radovljica, ki je bila pretekli teden v Radovljici, so razpravljali o rebalansu družbenega plana in proračuna OLO. Razen tega so potrdili pravila nekaterim gospodarskim organizacijam in sprejeli še vrsto drugih sklepov.

Poročilo o izpolnjevanju družbenega plana za prvo polletje, je podal predsednik gospodarskega sveta OLO tov. Danilo Bračič, nakar se je razvila živahna razprava. Analiza izpolnjevanja družbenega plana v okraju je pokazala, da bo leta do konca leta presežen v bruto-produktu za 6,8 odstotkov. Tako bodo letos dosegli bruto-proizvodnjo v vrednosti nad 28.434 milijonov dinarjev. Zaradi teh ugotovitev so sklenili povečati dajatve za skupnost za 22%. S tem v zvezi pa se bo povečal plačilni sklad za 12,5%. Pri upoštevanju, da se je cena potrošnim predmetom dvignila za 8 do 20% je povišanje plačnega sklada utemeljeno.

Po vsem tem lahko vidimo, da je bil družbeni plan proizvodnje realno postavljen in proizvodnja kot taka ni med letom doživljala večjih sprememb. Zato pa je bil položaj pri finančnem poslovanju precej drugačen in so v mnogih primerih podjetja špekulirala s kalkulacijami in si tako ustvarila določene rezerve.

Za razdelitev dobička med republiko in okrajem, občinami in podjetji je ostalo 1,370 milijonov več, tako da znaša celotni dobiček 4,148 milijonov din. Večja razlika je nastala zaradi večjega dobička in znižanja republiške obveze od 70 na 63,8%, ki jo bodo porabila za investicije in kreditni sklad. S ozirom na večje dohodke so se povečala tudi sredstva za investicije

v okrajnem družbenem planu in sicer za okoli 64.500.000 din ter kreditni sklad za skoraj 52 milijonov din. Omenjene investicije bodo v glavnem uporabili za negospodarske investicije tajništva za gospodarstvo v višini 47 milijonov din, za kulturo in prosveto pa 14.600.000 din itd.

Razprava o rebalansu družbenega plana Radovljica, ki je bila dokaj živahna, je pokazala vrsto slabosti in napačnega pojmovanja našega gospodarstva. Odborniki so večkrat postavljali v ospredje interese lastnega kraja zaradi trenutnih potreb, pri tem pa niso upoštevali širših in splošnih interesov področja kot gospodarske celote. Rebalans je nakazal tudi pro-

blematiko, ki se odraža v nesorazmerju med večanjem bruto-proizvodnje in akumulacijo ter skladi in med dobičkom in plačami. Bruto-produkt se je v radovljiškem okraju povečal za 6,8%, dobiček pa za 53%. To je vplivalo tudi na zvišanje cen potrošnih proizvodov za 8 do 20%, plače pa so se zvišale v drugem polletju le za 12,5%, kar pomeni, da cene posameznim proizvodom hitreje naraščajo kot sama proizvodnja.

Tako stanje je tudi odraz skrivanja rezerv in napačnih kalkulacij posameznih podjetij. Tudi investicijska politika v okraju ni v skladu s trenutnim gospodarskim položajem. Še vedno se vlaga preveč sredstev v negospodarske investicije, zaradi česar hitreje naraščajo potrebe po proizvodih kot proizvodnja. Iz viškov, ki so bili ostvarjeni, odpade po rebalansu

družbenega plana na negospodarske investicije nad 46.500.000 din, medtem ko so vložili v kreditni sklad skoraj 52 milijonov din.

V radovljiškem okraju pa imajo vrsto možnosti za razširitev proizvodnje, kjer bi z majhnimi investicijami lahko pripomogli k povečanju bruto-produkta in vrednosti našega dinarja. Tako je v Bohinju nova opekarna, ki proizvaja opeko slabe kakovosti, z dodatnimi investicijami pa bi lahko kvaliteto in proizvodnjo znatno zvišali. Nerazumljivo je tudi počasno reševanje oziroma zavlačevanje proizvodnje opeke in cementa iz žilindre v jeseniški železarni. Iskati moramo take možnosti, pri katerih bomo z majhnimi investicijskimi sredstvi znatno povečali proizvodnjo. In teh možnosti ni malo.

Komu koristijo visoko ostvarjeni dobički?

LOMO obsodil podjetja in gospodarske organizacije, ki brez razloga dvigajo cene - Potrebna je še večja družbena kontrola

V torek je bila 31. seja ljudskega odbora mestne občine, na kateri so se zbrali ljudski odborniki, da bi razpravljali o popravku letošnjega družbenega plana in proračuna. Seji so prisostvovali tudi republiški poslanec Ivo Svčina, sekretar MK ZKS Ivo Majdič in še drugi odborniki Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev.

Ostvaritev dohodkov ljudskega odbora je prikazana predvsem po stanju bančnih računov do dne 31. avgusta letos in po dejanskih vplačilih.

Čisti dohodki ljudskega odbora mestne občine za pokritje plana investicij in proračuna so

bili že po stanju 31. avgusta izpolnjeni s 87% letnega plana. Tako visoke izpolnitve letnega plana v tem času nismo mogli pričakovati tembolj, ker je običajno glavni dotok sredstev šele proti koncu leta. Če bi bila realizacija normalna, bi morali letni plan doseči le s 66,6%.

Vzrok tako visoko prekoraktemu planu je predvsem v ne-realnosti samega plana. Velik del prekorakitve plana pa je

tudi v spremembi nekaterih ekonomskih pogojev, ki jih v planu nismo predvideli. To so predvsem monopolizem nekaterih podjetij in zaradi tega — neutemeljeno in nepotrebno zvišanje cen.

Ljudski odbor je sicer zadovoljen z dobljenimi sredstvi, toda popolnoma nezadovoljen z dejstvom, ker so ta sredstva, dobljena od gospodarskih organizacij, rezultat povišanja cen in s tem v zvezi visoko ostvarjenih dobičkov, in ne količinskega povečanja proizvodnje.

Pa poglejmo kako so nekatera podjetja poslovala v pre-realnosti samega plana. Velik del prekorakitve plana pa je

IZPOLNITEV POLLETNEGA PLANA

	količinsko	bruto produkt	ostvarjeni dobiček
Iskra	59,4%	43%	42%
Roleta	36,9%	37%	183% (!)
Tiskanina	51,5%	84%	109%
Inteks	52,9%	82%	120% (!)
IBI	29,1%	48%	71%
Zvezda	75,3%	69%	641% (!)
Pletenina	55,8%	48%	61%
Standard	39,4%	40%	174% (!)
Planika	36,4%	36%	53%
Sava	44,5%	53%	96%

Tako visoko ostvarjene dobičke nekaterih podjetij je predvsem pripisati povišanju cen izdelkom. Toda vprašajmo se: Ali ima neekonomsko povišanje cen kak smisel, in komu pravzaprav koristi?

Ni delavca, ki ne bi želel čim več zaslužiti. Vendar delavski

sveti danes še vedno dostikrat nasedajo raznim »ekonomskim utemeljitvam« po zvišanju cen. Se vedno marsikateri delavec meni, da je s tem, ker je dobil ob koncu polletne ali letne bilance presežek v obliki dobička, dosegel velik uspeh. Delov-

Pred ustanovitvijo komun na Gorenjskem

Živahno delo v komisijah

Komisije pripravljajo predloge za razmejitev pristojnosti med komunami in okrajem

Na skupnem sestanku odborniških komisij obeh okrajnih ljudskih odborov na Gorenjskem, ki je bila pretekli teden, so odborniki izvolili posebne podkomisije, ki naj bi pripravile, vsaka s svojega področja, predloge za razmejitev kompetenc med bodočim okrajem in komunami in rešile druge probleme, ki bodo nastali ob novi upravni razdelitvi. Izvoljene so bile komisije za gospodarstvo in družbeni plan, za organizacijo in kadre, za pravne predpise in statute, za prosveto in kulturo in za zdravstvo ter socialno politiko. Komisije so takaj pričele z delom. Prve rezultate njihovega dela danes objavljamo.

Komisija za prosveto in kulturo

Komisija za prosveto in kulturo je na zadnji seji razpravljala o osnutku pravilnika o pristojnosti Sveta za prosveto in kulturo pri bodočem okraju in pri komunah. Po daljši razpravi je komisija sprejela več zaključkov, ki jih bo dala kot predloge v pretres in potrditev okrajnima ljudskima odboroma. Komisija je bila mnenja, da morajo vse višje in tem sorodnejše šole ostati v pristojnosti Zveze komun. Prav tako bo potrebno v bodočih komunah povečati število šolskih inšpektorjev, ki bodo vodili evidenco nad delom na terenu.

Ži potrebam vse države, Tekstilno in Ekonomsko srednjo šolo v Kranju ter višje gimnazije v Kranju, na Jesenicah in v Skofiji Loki. Poleg teh ustanov pa še zavode v Smledniku, Kamni gorici in Preddvoru ter Kmetijsko šolo v Poljšah. Te ustanove naj bi bile neposredno vezane na OLO, vse druge pa naj bi spadale pod pristojnost komun.

Razširjeno in poglobljeno družbeno upravljanje v šolah in prosvetnih ustanovah sploh, pa bo prepuščeno izključno komunam.

Komisija za zdravstvo

Vsa pristojnost za nameščanje ali odpuščanje iz službe in podobno, bo prešla na komune, Svet za prosv. in kult. pri OLO pa si bo pridržal le potrebno oglasje v personalni politiki. V upravnih poslih se je SPK pri OLO pridržal pravico intencije na delo svetov pri komunah. Vse ustanove, ki služijo potrebam komun, pa bodo prešle pod pristojnost komun. Izvzete bodo le ustanove, ki preučajo okvir komun. Med te je komisija uvrstila med drugim tudi Prešernovo gledališče v Kranju, Mlekarsko šolo, ki slu-

Ta komisija je na drugem sestanku razpravljala o organizaciji službe za posredovanje dela in o socialnem zavarovanju. Nedvomno organizacija posredovalnic za delo v bodočih komunah ne bo najlažja naloga. Problem začasno nezaposlene delovne sile sicer ni zelo pereč, vendar pa zasluži vso pozornost, zlasti ker je v zimski dobi rezmeroma največ ljudi posebno

sezonskih delavcev — brez dela. Komisija je sklenila, naj bi se služba za posredovanje dela na vsak način decentralizirala. V Kranju, Trzinu, Skofiji Loki in na Jesenicah, naj bi ustanovili posredovalnico z vsemi pristojnostmi dosedanjih okrajnih posredovalnic. Po manjših, gospodarsko šibkejših komunah pa naj bi bili referenti za posredovanje dela, ki bi bili vezani na sedež najbližje gospodarsko močnejše komune. Tudi te nove posredovalnice naj bi kot doslej vodili upravni odbori.

Dolžnost posredovalnic za delo in posameznih referentov pri

bodočih komunah pa bo, da bodo sproti obveščale poslovalnico za delo pri okrajnem ljudskem odboru o stanju nezaposlenosti, ker bo leta morala voditi preglede nad stanjem nezaposlene delovne sile na področju vse Gorenjske. Posebno vprašanje je bilo izplačevanje oskrbnin. Komisija je osvojila mnenje, naj oskrbnine, oziroma naloge zanje izdaja tisti, ki bo pač dajal sredstva za te naloge. To bodo torej lahko komune, ali pa Zveza komun. Tam, kjer bodo pri komunah samo referenti za posredovanje dela, pa naj bi naloge izdajal Svet

(Nadaljevanje na 2. str.)

Slovensko pristanišče Piran, ki je priključeno k LR Sloveniji

TEDEN DNI PO SVETU

STAVKA V LONDONU

V Londonu še vedno traja stavka 20.000 pristaniških delavcev, vendar se jih je nekaj sto že vrnilo na delo. Stavkati so začeli iz protesta, ker so luške oblasti zaposlile pomorščake pri nakladanju ladij Cusan in Uganda.

SMRTNA KAZEN ZA
VOJNE ZLOČINCE

Predsednik vojaškega sodišča je pretekle soboto izrekel smrtno kazen vojnima zločincema Karlu Obergu in Helmuthu Knochenu. Oberg je bil med vojno SS general, poveljnik Pariza, Knochen pa polkovnik in njegov adjutant. Proces proti vojnima zločincema je trajal mesec dni. Obtožena sta bila, da sta kriva smrti več tisoč talcev, za aretacijo nad 114.000 oseb in za pošiljatev nad 80.000 Francozov na prisilno delo v Nemčijo.

TURKI V NEMČIJI

Kancler dr. Adenauer in predsednik turške vlade Menderes, ki je bil te dni na uradnem obisku v Nemčiji, sta v medsebojnih razgovorih o mednarodnem položaju dosegla popolno soglasje. Menderes je izjavil, da bodoče evropske organizacije ne bi smele biti omejene na ustanovitelje, temveč mora biti omogočena vključitev vanje tudi drugim evropskim državam.

LETALSKA NESREČA

V nedeljo zvečer je v Lili zini letališča Fairbanx na Aljaski strmoglavilo ameriško letalo, pri čemer je bil en član posadke ubit, trije ranjeni, dva potnika pa sta ostala nepoškodovana.

ARETACIJA

Agenti FBI (ameriška protivojevovalna služba) so aretirali Josepha Petersena, uslužbenca zelo zaupnega nacionalnega varnostnega biroja. Aretirani je bil obtožen, da je izdajal državne tajne, o katerih menijo, da bi lahko služile neki tuji sili. Petersen je delal v tem uradu 13 let. Organi FBI niso hoteli povedati, kateri državi naj bi Petersen izdajal državne tajne, dejali pa so, da je brez pooblastil razpolagal s tajnimi dokumenti iz let 1948 do 1952.

NOVA OBLAST V HANOJU

Ob izročitvi oblasti vietnamskim predstavnikom je bila v Hanoju velika parada sil vietnamske vojske, ki je trajala polnih pet ur. Sodelovalo je tudi okoli 800 vojakov slavne 308. divizije, ki je zavzela Din Bien Fu. Po vsem mestu so razobešene zastave in slike Ho Si Minha.

Trenutno je problem ustanavljanja komun brez dvoma najvažnejše politično vprašanje na Gorenjskem. O njih razpravlja povsod. Živahne razprave so tudi na Zbornicah za trgovino, obrt in gostinstvo, kajti ni vseeno, kakšne bodo bodoče organizacijske oblike teh družbenih organizacij.

O bodočih organizacijskih oblikah sta že razpravljala oba upravna odbora gostinskih zbornic radovljiškega in kranjskega okraja. Na obeh sestankih so prišli do enotnega mnenja, da ima ustanavljanje komun namen približati vsem državljanom družbeno upravljanje. Zato je treba pri reorganizaciji Zbornic ravno tako stremeti za tem, da bi se tudi zbornice kar najbolj približale svojem članstvu. Tako bi se torej, zasledujoč te namene, morala gostinska zbornica ustanoviti pri vsaki komunji. To pa bi bilo praktično nemogoče, ker bi v ekonomsko šibkejših komunah ne mogle imeti za to posebnega administrativnega aparata. Zaradi tega je bila večina članov mnenja, da bi se za eno, dve oziroma tri komune, med katerimi bi bile seveda tudi šibkeje, ustanovila ena zbornica. Predlagali so, da bi se na področju obeh okrajev ustanovilo 6 gostinskih zbornic in to v Kranju, Trzinu, Skofji Loki, Radovljici, na Bledu in na Jesenicah. Te zbornice bi nato izvajale koordinacijski odbor, ki bi bil le posvetovalni organ. Ker je vzdrževanje administrativnega aparata zbornic tudi zelo pomembno vprašanje, sma-

Živahno delo v komisijah

(Nadaljevanje s 1. str.)
za zdravstvo in socialno politiko pri dotični komun.

V nadaljevanju je komisija

razpravljala o socialnem zavarovanju, vendar ko to poročalo, komisija s svojim delom še ni končala.

Komisija za družbeni plan in gospodarsko analizo

Komisija za družbeni plan in gospodarsko analizo je na svoji seji, ki je bila pretekli ponedeljek, 11. oktobra, v Radovljici, razpravljala o družbenem planu za prihodnje leto, o predlogih za orientacijo dela Uprave za gozdarstvo, Uprave za ceste, bank in zbornic. Razen tega je sklenila, da se izdela perspektivni program investicijskih del za 1955, in 1956 leto z določeno prioriteto razvrstijo posameznih objektov.

V razpravi o družbenem planu je komisija ugotovila, da je bil družbeni plan pravilno razdeljen po občinah. Za pravilno razporeditev administrativnega dela proračuna po komunah in določitev tega proračuna za Zvezo komun, pa je potrebno, da predhodno izdela komisija za organizacijska vprašanja in kadre orientacijsko shemo organizacije bodočih komun in Zveze komun s predvidenimi delovnimi mesti in kvalifikacijami uslužbencev.

Sklenili so tudi, da naj se družbeni plan za leto 1955 zaenkrat razporedi po komunah samo količinsko, ker elementi za sestavo podrobnega plana še niso poznani.

V razpravi o ureditvi gozdarske službe je komisija predlagala, naj se lesno industrijsko podjetje Bled razdeli na samostojni podjetji s sedežem na Bledu oziroma v Bohinjski Bistrici. V novem upravnem sistemu naj bi se gozdarska služba organizirala tako, da bi se pri skupnosti komun v Kranju ustanovila Uprava za gozdarstvo, ki bi opravljala zlasti naslednje upravne zadeve:

1. Nadzorovala bi izvajanje Zakona in drugih pravnih predpisov o gozdovih na vsem območju Zveze komun.
2. Skrbela bi, da se izdelajo gozdno gospodarski načrti in le-te predlagala v odobritev Upravi za gozdarstvo LRS.
3. Vsklajala bi predloge družbenih planov gozdarskih revirjev glede gojitve, varstva, izkoriščanja in investicij v gozdovih.
4. Vodila bi gozdni kataster in predpisano evidenco.
5. Izdajala odločbe o upravnih zadevah s področja gozdarstva, hudourništva in lova.
7. Skrbela bi za pravilno urejanje odnosov med gozdnim in pašnim gospodarstvom.
8. Skrbela bi za strokovno usposabljanje gozdarske osebja.

Vse ostale kompetence naj bi prešle na posamezne komune, oziroma ustrezne organe pri komunah.

Uprava za ceste bi bila pri Zvezi komun in bi prevzemala

naročila za rekonstrukcijo cest in za novo gradnjo tako s strani komun kot s strani Zveze komun. Prav tako bi uprava vzdrževala ceste, ki bi prišle neposredno pod upravo Zveze komun in ki naj bi bile naslednje: Lesce—Bled—Bohinj; Bo-

Komisija za organizacijska vprašanja in kadre

V sredo, 13. oktobra je zasedala komisija za organizacijska vprašanja in kadre. Delo komisije je navezano v glavnem na pokazatelje ostalih komisij kajti le na podlagi zaključkov ostalih komisij more ta komisija delati in prinesiti stvarne sklepe. Komisija za organizacijska vprašanja in kadre je svoje delo razdelila na sledeče sektorje:

1. Organizacija upravnih služb. Sem spada ureditev dela Tajništva za notranje zadeve, tožilstva, sodišča, vojnega odsotka, gospodarske inšpekcije, katastra, gozdarstva itd.
2. Organizacija gospodarskih združenj. Pri tem treba urediti ustanavljanje in poslovanje vseh zbornic.
3. Organizacija samouprav-

hinj—Rovtarice, Lesce—Begunje—Trzin, Podnart—Lipnica—Kropa—Jamnik. Vse ostale ceste bi vzdrževala komune samostojno.

Reorganizacija poslovne mreže Narodne banke zaenkrat ni predvidena, pač pa bi se v okviru komun tako ustanovile komunalne banke in hranilnice.

Komisija je osvojila tudi predlog trgovinske zbornice, da se zbornica združi in da bo sedež zbornice v Kranju. Prav tako se bo združila tudi gostinska in obrtna zbornica, le da bo sedež prve na Bledu, sedež druge pa prav tako v Kranju.

Mladina radovljiškega okraja je dostojno proslavila 35-letnico ustanovitve SKOJ

V nedeljo je bila v Ribnem pri Bledu veličastna proslava 35. obletnice ustanovitve SKOJ, s katero je mladina radovljiškega okraja zaključila vrsto prireditvev, ki so jih organizacije pripravile v počastitev revolucionarne mladinske organizacije.

V soboto popoldne so na Bledu odprli tudi razstavo dokumentov o delu in razvoju SKOJ na Gorenjskem. Nedeljske prireditve pa so bile kljub hladnemu vremenu manifestacija predanosti mladine naši socialistični domovini. Ze v jutranjih urah je mladina prihajala s kolesi, avtomobili in peš v Ribno, kjer je bila pred desetimi leti skojevska konferenca.

V Ribnem stoji tudi spomenik delavnosti mladinskih organizacij iz povojnih časov. To je združni dom, na katerem so v nedeljo dopoldne odkrili spominsko ploščo in ki ga je pomagala graditi mladina vsega radovljiškega okraja. Okoli 11. ure dopoldne pa je bilo nad Ribnim zborovanje, kateremu je prisostvovalo okoli 1500 mladine in drugih udeležencev. Med gosti na slavnostni tribuni sta bila tudi dva člana CK ZKS

tov. France Perovšek, tov. Tomo Brejc in člani CK LMS s tov. Rudijem Bregarjem na čelu, predsednik Okrajnega odbora ZB NOV tov. Ivan Bertonec, delegaciji mladine iz Kopriva in Zagreba in drugi gostje.

Pred živahno razpoloženo mladino je govoril o razvoju in delu revolucionarne mladinske organizacije SKOJ in LMS predsednik Okrajnega komiteja LMS tov. Dušan Stare. Zvezni ljudski poslanec za radovljiški okraj tov. France Perovšek pa je govoril o razvoju socializma pri nas, o gospodarskih naporih, važnih političnih vprašanjih ter o tržaškem sporazumu. Tov. Perovšek je svoj govor povezal z nalogami mladine v prihodnosti, posebno pa v zvezi s poglobljanjem družbenega samoupravljanja in ustanavljanja komun.

Po slavnostnem delu zborovanju je sledila administrativna izpostava.

Upravni odbor bodoče obrtne zbornice za Gorenjsko pa naj bi po predlogih izvolil izvršni odbor, ki bi občasno poročal upravnemu odboru o problematiki svoje panoge. To se pravi, da bo treba le v statutu bodoče zbornice narediti nekatere spremembe.

To so seveda šele predlogi posameznih uprav. odborov obeh obrtnih zbornic, nadaljnja razprava pa bo gotovo še dala kak predlog ali pobudo, katere bi se dalo osvojiti.

Tudi trgovinski zbornici obeh okrajev, tako radovljiškega kot kranjskega, sta razpravljali o bodočih oblikah dela in organizaciji zbornic. Kljub temu, da sta bili sebi ločeni, sta obe zbornici prišli do skoraj enakih zaključkov. Ugotovili so, da bi bila najboljša rešitev enotna trgovinska zbornica za Gorenjsko. Na področju radovljiškega okraja pa bi ustanovili podobor, ki naj bi bil nekaka izpostava odbora zbornice. Prav tako bi v gospodarsko močnejših komunah ustanovili podobore, ki bi vodili delo na svojem področju. Za vse ostale komune pa sta bila odbora mnenja, da bi ustanovili podobore le po potrebi, ki bi jih pokazala praksa.

Vse to pa je zaenkrat šele predlog, o katerem bosta morala razpravljati tudi oba okrajna ljudska odbora. Šele potem bomo lahko govorili o dokončni obliki dela tako trgovinske kot tudi obeh ostalih zbornic.

Kdo bo dogradil stanovanjske hiše v Trzinu

Lansko pomlad je Bombažna predilnica in tkalnica v Trzinu začela graditi štiri nove stanovanjske hiše - četvorčke, ker je v ta namen imela pripravljena potrebna sredstva. Podjetje je dogradilo 3 hiše do tretje faze in jih v surovem stanju spravilo pod streho, medtem ko je četrto hišo zgradilo do kleti. Delo pa so ustavili že pred tedni, ker podjetje po novih predpisih za gradnjo ni imelo več možnosti. Izgledalo je že, da bodo stavbe čez zimo ostale nedograjene in izpostavljene vremenskim nevarnostim. Da bi preprečil večjo škodo in čimprej dogradil vse štiri hiše, je Ljudski odbor Mestne občine Trzin sklenil takoj nadaljevati z gradnjo četrte hiše, kljub temu, da še ni bil rešen problem, kdo bo plačal stroške. Ze 14 dni so zidarji strojno na delu in zidovje četrte hiše hitro raste ter bo v 14 dneh že pod streho. Z deli v notranjosti pa bodo nadaljevali tudi čez zimo, le če bodo pravočasno dokončana mizarska dela.

Medtem je ljudski odbor stopil v stik z Bombažno predilnico in tkalnico in razpravljal, pod kakšnimi pogoji naj mestna občina dogradi vse štiri predilniške hiše. V kratkem bodo o tem podpisali pismen dogovor. Vse štiri hiše bo dogradil LOMO. Predvidoma bodo za ta dela uporabili okoli 28 milijonov dinarjev, medtem ko je Predilnica dosedaj vgradila last-

nih sredstev v višini 14.000.000 dinarjev. Mestna občina bo pač razpolagala s takšnim številom stanovanj, ki bodo v sorazmerju z vloženimi denarnimi sredstvi.

Enak položaj je tudi z gradnjo stanovanjskih hiš industrije o-butve »Peko«. Ljudski odbor je pripravil prevzeti tudi stanovanjske gradnje tega podjetja in jih dokončati. To bo seveda stvar dogovora.

Delo na šestih stanovanjskih četvorčkah, ki jih gradi mestna občina na zgornji pilarni, hitro napreduje. Tako bo mestna občina imela kmalu na razpolago 40 novih družinskih stanovanj, kar je že lepo število, čeprav je na stan. uradu 300 nujnih prošelj za dodelitev stanovanja.

Temelji za nov dom invalidne mladine

V Kamniku so podrli staro kopalnico iz konca prejšnjega stoletja, ko so Kamničani polagali temelje razvoju tujskega prometa. Podjetni Prašnikar je zgradil v Mekinjah kopalnico z vodno terapijo po Kneippovi metodi, poleg tega pa še veliko zgradbo s plesno dvorano in vile za stanovanja. Skrbno negovane stezice so preprezale lepo urejen park z visokimi drevesi in kipi ter ličnim ribnikom. Svetovna vojna je napravila konec tujskemu prometu, poslopje pa je propadlo. Novi lastnik ga je poklonil usmiljenim bratom, da bi zgradili zavetišče. Ker so stavbo postavili samo v surovem stanju in jim je zmanjkalo sredstev za dograditve, je darovalec preklical pogodbo in izročil kopalnico naprave novi Kopalniški družbi. V dolgi pravi je družba postala lastnik, uredila je kopalnico »Neptuna«, dograditev hotela pa je preprečila nova svetovna vojna. Okupator je poslopje dogradil v svoje namene, po osvoboditvi pa je našla v njem zavetje invalidna mladina. V nadaljšku doma so te dni začeli kopati temelje za novo poslopje, v katerem bo moderna rehabilitacijska ustanova za invalidno mladino. Pri tem so morali podrli staro poslopje s kadnimi kopelmi, edino, ki je še ostalo od starega kopalnice iz časov, ko se je dunajska gospoda hodila »knajpat« v Kamnik.

Medtem je ljudski odbor stopil v stik z Bombažno predilnico in tkalnico in razpravljal, pod kakšnimi pogoji naj mestna občina dogradi vse štiri predilniške hiše. V kratkem bodo o tem podpisali pismen dogovor. Vse štiri hiše bo dogradil LOMO. Predvidoma bodo za ta dela uporabili okoli 28 milijonov dinarjev, medtem ko je Predilnica dosedaj vgradila last-

vanja so nastopale še številne mladinske kulturne skupine, mladinski pevski zbor z Jesenic, tamburaški zbor z Javornika, folklorna skupina z Bleda, telovadci Partizana z Bleda in Jesenic in drugi. Svečano razpoloženje so dopolnili tudi mladi letalci z Gorenjske, ki so v zraku izvajali svoj program z jadralskimi letaloma in motornim letalom, odvrgli dva padalca itd.

Za zaključni del slavlja pa je poskrbel Gorenjski kvintet, ki je zabaval na desetine plesalcev.

Komu koristijo visoki dobički?

Ob rebalansu družbenega plana LOMO Kranj

(Nadaljevanje s 1. strani)

ni kolektivi se še ne zavedajo, da so s tem, ker so zvišali cene proizvodov in ustvarili pogoje za delitev dobička, škodovali pravzaprav samemu sebi. Saj smo vendar vsi potrošniki, tako ti, ki ne delamo v tovarnah, kot sami tovarniški delavci.

S tem, da je posameznik dobil nekaj tisoč dinarjev dobička, je ravno zaradi tega, ker je povzročil cene svojim proizvodom, plačeval skozi vse leto tudi ostale potrošne izdelke dražje. Dejansko torej delavec nima koristi, temveč le škodo, škoda pa ne trpi le on, temveč vsa družba.

Tega bi se morali zavedati delovni kolektivi in predvsem delavski sveti in upravni odbori. Samo s splošnega interesa celotne družbe je treba ocenjevati svoje proizvodne probleme.

me. Večja storilnost, mora biti naše geslo pri delu! Edino ta pot je pravilna, edino po njej bomo prispeli do zvišanja življenjskega standarda našega delovnega človeka.

Sedanje poslovanje naših podjetij omogočajo sicer tudi nekateri splošni ekonomski pogoji in predpisi, katerih spremembo bo predlagal mest. ljud. odbor Okrajnemu ljud. odboru. V svoji resoluciji bo predvsem zahteval spremembo instrumentov pri razdelitvi dohodka.

Ljudski odbor je v nadaljevanju seje razpravljal še o uporabi dodatnih investic. sredstev iz popravka družbenega plana in o obsežni, pereči in zelo resni problematiki gradbenih podjetij. Brez mehanizacije in zadostnega kadra pač ne bo možno izpolniti niti tistih načrtov, za katere obstojajo ustrezna denarna sredstva.

OBJAVA

Na podlagi člena 27. Uredbe o posojilih za gospodarske investicije (Ur. list FLRJ št. 4/54) in po sklepu LO mestne občine Kranj z dne 12. X. 1954 izdaja Komisija za dodeljevanje inv. kreditov pri LOMO Kranj

RAZPIS

o pogojih za odobritev investicijskih posojil v skupnem znesku 53.995.000 din iz sredstev sklada za kreditiranje investicij LOMO Kranj

1. Posojila iz sredstev omenjenega sklada lahko dobe gospodarske organizacije, ki so kreditno sposobne in ki izpolnjujejo pogoje po čl. 20 do 23 Uredbe o posojilih za gospodarske investicije.

2. Zahteve za posojila je treba dostaviti na LOMO Kranj. Komisiji za dodeljevanje investicijskih posojil in morajo vsebovati vse elemente, ki jih predvideva čl. 20 navedene uredbe. Pri tem je treba upoštevati, da mora ponudena obrestna mera znašati najmanj 2% in da sme biti odplačilni rok kredita največ 10 let.

3. Gospodarske organizacije, ki jim bo odobreno posojilo, sklenejo v 10 dneh po sprejemu sporočila o odobritvi kredita z Narodno banko — podr. 611 Kranj—mesto kreditno pogodbo.

Komisija za dodeljevanje investicijskih posojil pri LOMO Kranj

Zbornice in komune

trajajo nekateri, da bi vse tri zbornice (obrtne, trgovinska in gostinska) imele skupnega tajnika in skupno administrativno osebje. To bi bil le eden izmed predlogov.

Zdi se nam, da to ne bi bila posrečena rešitev, ker je praktično popolnoma nemogoče, da bi en človek obvladal vso obsežno problematiko treh zelo pomembnih gospodarskih panog, že spričo številnih gospodarskih problemov in predpisov. Delo bi tako brez dvoma precej trpelo, ker se tajnik ne bi mogel enako poglobiti v problem vseh treh panog. Zato bi prav gotovo bili člani ene izmed zbornic manj zadovoljni z delom tajnika, kot člani tiste zbornice, katere probleme bi tajnik bolje poznal.

Drugi predlog, katerega je zastopalo precej članov gostinskih zbornic, je, naj bi gostinske zbornice poslovale v sedanjem obsegu in združevale komune na sedanjem področju kranjskega, oziroma radovljiškega okraja. To se pravi, da bi se zbornice enostavno preimenoval v »Gostinsko zbornico za komune...«. Menimo, da na osnovi tega predloga ne bi dosegli zaželenega cilja — poglobljenega družbenega upravljanja.

Nekateri pa zastopajo stališče, da naj bi se za celotno Gorenjsko področje ustanovila ena zbornica, ki bi po njihovem

mnenju postala uglednejša in bi bila, z ustalitvijo našega gospodarskega sistema, kos vsem problemom gostinstva na Gorenjskem.

Mislimo, da tudi ta rešitev ne bi bila najboljša, kajti če bi imeli le eno zbornico za vsa Gorenjsko, bi se ta verjetno še bolj oddaljila od svojega članstva.

V Radovljici so bili nekateri mnenja, naj bi se ustanovljale enotne zbornice za gostinstvo in turizem. To bi bilo po našem mnenju napačno, ker je turizem tako gospodarska panoga, v kateri morajo odigrati enako pomembne vloge tako obrt, trgovina in promet kot tudi gostinstvo.

Iz dosedanje razprave se ne-kako večina članov zbornice najbolj ogreva za prvi predlog. Izmed vseh treh oziroma štirih je tudi najumestnejši. Vendar bo po našem mnenju nedvomno treba ustanoviti pri Zvezi komun nek koordinacijski odbor, ki bo moral dati pripombe in reševati probleme gostinstva s širšega, splošnega vidika. Seveda pa bi bila njegova pooblastila tako določena z bodočim statutom zbornice.

*

Predvidevajo, da reorganizacija obrtnih zbornic ne bo zahtevala večjih pretresljajev. Obe zbornici bodo spojili, pri posameznih komunah pa bodo ime-

Prvič v zgodovini našega šolstva bodo dobili vzgojni zavodi svoja voljena vodstva, ki bodo zagotovila šolstvu povečano skrb za njegove probleme, prebivalstvu komunalnih skupnosti pa garancijo za vnašanje aktualne socialistične vsebine v šolsko delo.

Solski odbori bodo povsod, kjer je to le mogoče, voljeni neposredno od ljudstva na zborih volivcev. Njihove naloge bodo obsežne. Zajemale bodo celoten kompleks vzgojnih, izobraževalnih, materialnih, socialno-zdravstvenih, kulturno-prosvetnih in drugih vprašanj.

Med prvimi naloga osnutek pravilnika šolskim odborom težko, morda v sedanjem obdobju najtežjo nalogo: skrb za skladnost vzgojnih vplivov. Nobena skrivnost ni, da se vzgojni vplivi še temeljito križajo in da sta si navzkriž mnogokdaj celo dva najvažnejša: šola in dom. Naše šole naj vzgajajo naprednega, delovnega in vseh predsodkov osvobojenega človeka. Pouk na njih je, čeprav ne prav vselej, usmerjen k temu cilju. Vprašanje je le, če je usmeritev k temu cilju zavestna in združena z zadostno vsebinsko poglobljenostjo. Domača vzgoja prihaja s ciljem šolskega pouka mnogokje navzkriž. Posebno v kmečkih predelih, kjer otroka že od drugega razreda osnovne šole silijo na pašo in mu vztrajno zatrjujejo: Tvoj stari oče je znal komajda pisati, pa je živel bolje kot živimo mi. Ali pa: »Kdo bo pa delal, če boste vsi študirali!« Na ta drugi, še precej zakorenjeni ugovor naletimo tam, kjer se vlada mnenja, da ljudje intelektualnih poklicev ne delajo, da se imenuje delo lahko le tisto, da ima tisti, ki do vrši svojo redno šolsko obveznost tako, kot bi jo moral vsak naš otrok — v četrtem razredu gimnazije — že vcepljene lastnosti, da postane »gospod«. Tako se križajo vzgojni cilji v odmaknjenih poljedelskih vaseh. V nekoliko večjih krajih, kjer se meša med socialistično — delavsko — zavest ločen odstotek malomeščanskega mišljenja, pa se starši mnogokdaj ženejo za tem, da bi dovršili njihovi otroci v šolah čimveč razredov in so pripravljeno storiti vse, da bi ta svoj cilj dosegli. Pri tem pa so docela nekritični do sebe in do lastnega otroka. Zaradi takega načina mišljenja tako često naletimo na vprašanje: Kaj si, koliko razredov in kakšno šolo si dovršil? Skoraj redno pa izostaja vprašanje: Ali znaš dovolj (in: ali znam dovolj), da bom lahko dal družbi toliko, kolikor le-ta od mene pričakuje. A to je le ena vrsta križanj, kjer se srečujeta šola in dom. Vse huje je pri vprašanih religije, razvojnega nauka, socialistične etike in morale. Vskladiti vse te vzgojne vplive res ne bo lahko in tu čaka šolske odbore težavno delo.

Prištevamo le še nekaj vzgojnih nalog: socialno-zdravstvena zaščita otrok, organizacija letovanj — zbiranje sredstev zanje, zaposlitev šolske mladine v času počitnic za praktično dopolnitev pridobljenega znanja, zbiranje predlogov za spremembo učnih načrtov in prilaganje učnih načrtov krajev-

nim prilikam. Poleg tega pa naj bi šolski odbor vzdrževal stalno zvezo med šolo in starši na eni in med šolo ter celotnim prebivalstvom na drugi strani. Solski odbori naj bi postali tolmači šolskih potreb v javnosti in tolmači zahtev družbe do šole. To obsežno delo bodo zmogli le, če bodo imeli za seboj stalno pomoč delovnih kolektivov in pomoč vseh tistih činiteljev, ki lahko kakorkoli pomagajo pri reševanju materialnih in vzgojnih problemov.

Nekateri pedagogi so z nezaupanjem sprejeli določila pravilnikov za šolske odbore, ki dajejo le-tem pravico predlagati pohvale, nagrade, namestitve in premestitve učnega osebja ali zahtevajo uvedbo disciplinskega postopka. Tudi to jim ni šlo v račun, da bi mogel

šolski odbor pozvati na šolo in špekulacijo ali po svojih članih prisostvovati pouku — seveda brez vmešavanja v šolsko delo. Kako pa naj sicer vodijo in usmerjajo prosvetno politiko v svojem šolskem okolišju, če ne bodo poznali torišča vzgojnega dela. Težave, ki nastopajo pri pouku in vzgoji, so med javnostjo vse pre malo znane. Zaradi tega se tudi zelo težko delo pedagogov vse pre malo upošteva. Če se bo javnost spoznala s težavami, si od tega prosvetni delavec lahko obeta le korist. Sploh bi kazalo razmišljati o tem, da bi pod določenimi pogoji (tako, da ne bi bila motena šolska delo in red) odprli šole vsej javnosti. Napore delavcev znamo ceniti šele tedaj, če spoznamo proizvodni postopek v podjetju. Prav nič drugače ni v šoli.

Zakaj je bilo Prešernovo gledališče zaprto

V zvezi s člankom »Zakaj je Prešernovo gledališče zaprto«, ki je bil priobčen dne 9. 10. 1954 v »Glasu Gorenjske«, daje uprava PG nekaj pojasnil.

Ze samo dejstvo, da je gledališče zaprto za teden dni, ko se je komaj pričela nova sezona, daje obiskovalcu misliti, da tu nekaj ni v redu, zlasti če, ker se je to zgodilo prav v »Tednu otroka«, ko je uprava gledališča obljubila, da bo v ta namen uprizorjen nekaj predstav Tiemeyerjeve drame »Mladost pred sodiščem«.

Vlogo Nickerta v imenovani drami je igral kot gost Peer Volodja, ki je istočasno vezan tudi v celjskem gledališču. Uprava Mestnega gledališča v Celju nas je 8 dni prej obvestila, da bo celjsko gledališče gostovalo v Beogradu z isto dramo, in to v času od 2. do 9. oktobra t.l. Uprava PG je našla v prezasedbi edino rešitev v tem, da je dodelila vlogo Nickerta tovarišu Cigoju, edinemu članu PG, ki dotlej še ni imel nobene vloge (bil je namreč na orožnih vajah). Vendar je tovariš Cigoj že po treh dneh študija moral na operacijo očesa in tako je alternacija v tej vlogi odpadla. Na drugo rešitev seveda v tem kratkem času ni bilo misliti.

Pisec dalje navaja, da »pre-

majhen ansambel ni vzrok takega stanja«, in vendar je vzrok samo v tem. Gledališče trenutno razpolaga s 4 ženskimi in 6 moškimi močmi, torej skupno z 10 člani ansambla. Uprava gledališča je v tej sezoni angažirala še dve ženski igralki, to sta tov. Skebetova, ki je bila do sedaj v GSP, in pa tov. Siardova, ki bo prišla z Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani. Pravilna sestava ansambla pa je približno 2/3 moških in 1/3 ženskih igralskih moči, iz česar vsakdo lahko sklepa, da že sestav sam ne odgovarja. Uprava gledališča že dve leti nazaj stremi za tem, da bi dobila vsaj 4 moške igralce, vendar je bil »lov« za njimi do danes brezuspešen iz enostavnega razloga, ker moških igralcev ni. Sola za igralski kader, to je Akademija za igralsko umetnost v Ljubljani, trenutno ne razpolaga niti z enim moškim igralcem. Preostane še ena rešitev, to je izpopolnitev ansambla z igralci amaterji, česar pa zopet ne dovolijo kumilija za umetniška vprašanja v Ljubljani. Tako je trenutno stanje v vseh naših gledališčih.

Dejstvo, da so člani ansambla odšli v Celje, je na prvi pogled morda slabo spričevalo za celoten kolektiv oziroma za upravo samo, vendar v tem primeru ne nosi krivde ne prvi ne drugi, nasprotno, želja vsega kolektiva in uprave gledališča je, da bi vsi še nadalje ostali v gledališču. Lahko pa trdimo, da je bil glavni vzrok njihovega odhoda (kar so že sami večkrat omenili) bojazen za obstoj poklicnega gledališča v Kranju, torej finančna stran.

Ta naš odgovor smatramo kot opravičilo in pojasnilo glede nejasnosti o gledaliških problemih v Prešernovem gledališču Kranj.

Uprava

Jesenice

Konec minulega tedna je bil v Celju prvi republiški festival sindikata uslužbencev državnih ustanov Slovenije. Na festivalu je sodelovalo nekaj nad 1000 članov sindikalnih podružnic ali več kot 20 sindikalnih podružnic državnih ustanov vse Slovenije ter nekaj članov sorodnega sindikata iz ostalih republik. Med nastopajočimi je bila tudi folklorna skupina jeseniške Svobode, ki jo sestavljajo člani sindikata Zelezarne Jesenice.

Malokdo ve, da je spomin na tega nežnega poeta Sorškega polja tesno vezan na Kranj. V njem ni le preživljala svoja dijaška leta, pač pa je tu tudi služboval in dne 18. oktobra 1869. umrl, v hiši »Na durcah«, na vogalu sedanje Tomšičeve ulice in Poti na kolodvor. Pokopan je na starem pokopališču, kjer je poleg Prešernovega groba ohranjena tudi njegova gomila in spomenik.

Kranj se doslej ni dosti spominjal Simona Jenka. Veliki Prešeren je zasenčil misel na Jenka, sicer manj pomembnega, toda prav tako toplega, čutečega in rodoljubnega lirika, pesnika naše marseljeze »Naprej zastava slave«, mogočne

žalostinke »Adrijansko morje« in slovesne »Pobratimije«. To svojo pozabljenost moramo poslej skušati popraviti. Prav tako spi v naši zemlji kot Prešeren, prav tako je s svojo smrtjo v Kranju povečal naše mesto. Starega pokopališča ne smemo več imenovati »Prešernov gaj«, pač pa »Gaj pesnikov«. Vsaj malo smo se sicer oddolžili pesniku s tem, da smo našo mestno knjigarno imenovali »Simon Jenko«. Tudi snujoči se »Klub kulturnih in prosvetnih delavcev v Kranju« bo pričel s svojim udejstvovanjem prav na letošnjo obletnico smrti Simona Jenka. V knjigarntskih prostorih bo ob tej priložnosti odkrit pesnikov doprnski kip. Tako hitimo popraviti zamujeno.

Pomen Simona Jenka za kulturni razvoj našega naroda je nesporen. Slovenska literarna zgodovina označuje njegovo pesem kot najbolj pristno doživljeno, izredno človečansko in iskreno rodoljubno. Ni imel sicer tiste širine kot svetovljanski Prešeren s svojimi razgledanimi in učenimi mentorji, pač pa je Jenkov pesniški izraz rasel iz globin naše zemlje, njegova pesem je veren odsev tistih časov, ko se je pričela pri nas zbuhati narodna zavest. Njegova lirika je realistična, iskrena, brez zoprnega zanosa, mirna in razumljiva. V svoji pesmi je ozek, kot je bila ozka njegova domačija in njegove osebne razmere, a prav v tem je bistvo tragike Jenkovega življenja.

Rojen 27. oktobra 1835 na Podreči pri Mavčičah ob Savi, se je šolal v Kranju, Novem mestu, v Ljubljani in na Dunaju. Doštudiral je pravo in bil nazadnje v službi kot odvetniški koncipient pri Valentinu Prevcu v Kranju. Komaj trintridesetleten mož je zbolel in 18. oktobra 1869 umrl. Prav kot Prešeren, si tudi Jenko ni utegnil urediti svojega osebnega življenja. Zdvojen nad srečo v

ljubezni, je ostal do rane smrti samski in samoten.

Literarno je zrastle Simon Jenko iz kroga »Vajevecev«. Šolski in vzorniki so mu bili France Erjavce, Valentin Mandelc, Josip Stritar, Ivan Tušek, Valentin Zarnik in nekoliko starejši France Levstik. Učitelj slovenščine mu je bil Metelko.

Jenko je pričel pisati že kot četrtošolec. Do smrti je napisal kakih tri sto pesmi in nekaj del v prozi. Njegove »Pesmi« so prvič izšle l. 1865. Po Jenkovi smrti sta Anton Funtek in Engelbert Gangl izdala njegovo literarno delo v dveh ločenih zvezkih.

Poudarek Jenkove poezije je v treh izrazitih smereh, ki pa se med seboj nevsiljivo prepletajo. Te smeri v Jenkovi pesniški dejavnosti so: rodoljubna, ljubezenska in izpovedna. Grenkoba, slutnja boleznin in večkrat tudi jedka satiričnost so temna osnova njegovih najbolj zrelih pesmi. Za sebe, osebnost, je gledal na življenje skeptično, celo pesimistično; na bodočnost domovine pa je zri z optimizmom, v nadi, da bo doživela lepše dni, ko bo njegov grob že prekrval mah. Jenkova rodoljubna pesem je objela vse jugoslovanske narode (»Od Balkana do Triglava«, »Večer na Savi«), trpel je ob misli na neprebujeno slovanstvo (»Samo«, »Slovenska zgodovina«, »Molitev«). V ljubezenski poeziji je Simon Jenko zadel pristno ljudsko občutje v neizumetničeni obliki. Jenkova ljubezenska poezija je pravi odsev narodne pesmi, zrasle iz slovenske zemlje. Prav zaradi tega pa nam je ta »pevec s Sorškega polja« tako ljub in drag.

Črto Zorec

Postani član Prešernove družbe

Umetniška razstava v Kranju

V nedeljo, 10. oktobra, je bila v spodnjih prostorih Prešernovega doma v Kranju odprta razstava oljnatih in akvarelnih slik prof. Ljuba Ravnikarja.

Podoba so slikarjeva najnovejša dela in zopet očitujejo Ravnikarjev topel odnos do gorenjske pokrajine, do našega Kranja in cvetja. Zvestoba do prirodnih form s poetičnim barvnim prizvokom daje tem slikam tisti intimni čar, ki Ravnikarjeva dela približuje tudi preprostim ljudem. Prav posebno lepe so »Cinije« (slika št. 14), »Jez na Sori« (sl. št. 1), »Oljke« (št. 19), »S poti na Slemo« (št. 7), in »Stari Kranj« (št. 22). Nenavaden mojster je Ravnikar v akvarelih, ki zara-

di svoje svežosti in čistih la-zurnih barv najbolj dojmejo gledalca.

Vsekakor je obilen obisk že prvi dan razstave dovoljna pričča, da so ljudje žejni lepote. Zato moramo take razstave obravnnavati kot vzgojne činitelje, saj prav ob takih prilikah dvigamo v ljudeh smisel za kulturnost življenja. Naj bi umetniške slike postale potreba in ponos v vsakem stanovanju. Ne le velik bahaški radio in polne kredence porcelana, pač pa tudi umetniške slike na stenah naj očitujejo kulturno stopnjo naših domov.

Razstava bo odprta še ves prihodnji teden, vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 18. ure!

bolje urejenemu Tekstilnemu muzeju. Javnosti smo ta naš mali muzej izročili 6. junija 1954. Poslej je Tekstilni muzej odprt v nedeljah od 10. do 12. ure.

V njem si lahko ogledamo razno orodje, naprave, stroje, listine, knjige in druge predmete, ki so v kakršnikoli povezavi s predilsko, tkalsko, pletilsko, čipkarsko in klobučarsko obrtjo ali pa s tekstilno tehniko in industrijo. Sedaj so zbirke seveda še skromne, toda kljub temu niti ne morejo biti vse razstavljene, ker so prostori po obsegu še skromnejši. Vendar obiskovalec lahko že danes vidi v muzeju zanimivosti, kot je n. pr. nenavdno lepo tkana vzorčasta egiptanska tkanina iz tretjega stoletja pred našo ero — torej več kot 2000 let staro blago. Nazorno je tudi prikazano pridobivanje svile od sviloprednih metuljev. Seveda so razstavljena tudi sodobna tekstilna vlakna in niti, kot n. pr. nylon, perlon, terylen in helanca. V drugih vitrinah vidimo vse faze izdelave klobukov iz zajčje dlake, dalje prikaz pletilskih izdelkov in strojev zanje; posebno poučna je zbirka ročnih in strojnih čipk, kjer ne manjka ne domačih idrij-

Pogled v notranjost Tekstilnega muzeja v Kranju

Tekstilni muzej v Kranju

napredek vsake človeške dejavnosti temelji na izkušnjah in doganjenih preteklosti. Ves naš tehnični razvoj je bil mogoč le z izkoriščanjem spoznanj, truda in dela minulih generacij. Sedanjost dobro razumemo, prihodnost tehničnega napredka prav za slutimo — če vemo za pot, za zgodovino naprav, ki naj bi človeškemu rodu omogočile lepše, lažje in dostojnejše življenje. Zato je pošteno od nas, če priznavamo to častno tradicijo dela, napore in iskanja človeka iz veka v vek. Prav v spoštovanju do dela naših prednikov je etična podlaga zbiranja za razvoj tehnike pomembnih muzealij.

Praktičen smisel pa imajo tehniški muzeji kot koristna pomoč učencem se generacijam. Novi stroji, nove naprave, novi izumi postanejo razumljivejši, če spoznamo njih predhodne faze, preprosteje prototipe in celo manj uspele poizkuse.

Poudariti je treba še splošno-izobrazbeno nalogo, ki jo javnosti dostopne muzejske zbirke nedvomno imajo. Zato je treba

skih, angleških, nemških in francoskih mojstrov-slikarjev, ki so upodabljali predice in tkalke pri delu.

Prostor ne dopušta, da bi naševali še naprej. Na kratko omenimo le še zbirko posebnih tkanin, tekstilne utensilije, razne statve in navijala, merila in tehtnice, runo, tekstilni zemljevid, stare knjige o vlaknih, zbirko sodobnih strokovnih knjig in skript, vitrino z arhivalijami, tiskopis Zupančičeve »Krosne« in Heinejevih »Slezjskih tkalcev«, veliko vozlanu preprog z grbi slovenskih mest, in trgov, umetniški stenski gobelin, zbirko motivov s pirovskih preprog, modele statf, glave raznih tipov navijalnih strojev, reprodukcije peruanskih tkanin itd.

Vsekakor pa so naloge Tekstilnega muzeja v Kranju globlje kot zgolj razstavljanje zbranih predmetov. Arhiv tega muzeja bo moral že v doledni bodočnosti postati center za ohranjanje iz dneva v dan se izgublajočih tovarniških arhivalij. V produkciji ljudje ne utegnejo čuvati starih listin, pomembnih za zgodovino njihove industrije. Prav tako bo ena izmed bodočih nalog Tekstilnega muzeja ureditev kartoteke blaga in ko-

lékcij naših tovarn, saj je treba vsaj v malem primerku ohraniti tkanine, ki so včasih in v marsikaterem primeru še danes, pomenile uspeh podjetij in dokazujejo sposobnosti naših delovnih ljudi. Ne bi bilo napak, če bi naš muzej imel v svojih zbirkah tudi primerke tujih tkanin, saj mnogokrat naš tekstilec, ko pride vprašanje izvoza, ne ve ne za v tujini zahtevane širine, gostote in kvalitete blaga, ne za tamkaj uvedene barve in vzorce.

In še eno nalogo si zastavlja Tekstilni muzej: ohraniti spomine in dokaze o nekdanji razvitosti tkalske obrti v naši deželi, saj prav od tod, iz korenin te pozabljene preteklosti izvira posebna ročna in umska sposobnost našega tekstilnega delavstva.

Tako bo Tekstilni muzej postal vez med preteklostjo in sedanjostjo, s svojimi ponazorili posrednik med teorijo in prakso, s sistematskim prikazom izdelave blaga pa vez med strokovnjaki in laiki. Izpolnjujoč te smotre bomo lahko potem pokazali na naš muzej kot na pomemben vzgojni činitelj, kot ljudsko-prosvetno ustanovo.

Črto Zorec

lekcij naših tovarn, saj je treba vsaj v malem primerku ohraniti tkanine, ki so včasih in v marsikaterem primeru še danes, pomenile uspeh podjetij in dokazujejo sposobnosti naših delovnih ljudi. Ne bi bilo napak, če bi naš muzej imel v svojih zbirkah tudi primerke tujih tkanin, saj mnogokrat naš tekstilec, ko pride vprašanje izvoza, ne ve ne za v tujini zahtevane širine, gostote in kvalitete blaga, ne za tamkaj uvedene barve in vzorce.

In še eno nalogo si zastavlja Tekstilni muzej: ohraniti spomine in dokaze o nekdanji razvitosti tkalske obrti v naši deželi, saj prav od tod, iz korenin te pozabljene preteklosti izvira posebna ročna in umska sposobnost našega tekstilnega delavstva.

Tako bo Tekstilni muzej postal vez med preteklostjo in sedanjostjo, s svojimi ponazorili posrednik med teorijo in prakso, s sistematskim prikazom izdelave blaga pa vez med strokovnjaki in laiki. Izpolnjujoč te smotre bomo lahko potem pokazali na naš muzej kot na pomemben vzgojni činitelj, kot ljudsko-prosvetno ustanovo.

Črto Zorec

**OKRAJNA GOSPODARSKA
RAZSTAVA V PTUJU**

Ptujski okraj se z veliko vnemo pripravlja na svojo III. gospodarsko razstavo, ki jo bodo odprli 4. septembra. Razstava, ki bo odprta do 19. septembra, bo pomenila manifestacijo gospodarskega in kult. prosvetnega napredka vsega ptujskega okraja.

**STROJI ZA ZAŠČITO
RASTLIN**

V Požarevcu gradijo tovarno strojev za zaščito rastlin, ki bo zgrajena že sredi leta 1955. Ta tovarna bo izdelovala tudi opremo za čebelarstvo ter razno sanitarno opremo. Vrednost njene proizvodnje bo okoli 800 milijonov dinarjev letno.

**NOV INDUSTRIJSKI
SESALEC PRAHU**

Zagrebska tovarna »Sila« je izdelala nov industrijski sesalec prahu, ki smo ga do sedaj uvažali iz inozemstva po ceni 18 milijonov dinarjev. Cena domačega sesalca pa znaša le 1.360.000 dinarjev.

**TUDI OBUTEV BOMO
IZVAŽALI**

Kombinat gume in obutve v Borovu je letos izvozil v inozemstvo razne obutve v vrednosti 30 milijonov dinarjev. Trenutno tečejo razgovori še o izvozu v Kenijo, Indijo, Burmo in na Madagaskar.

**Mestni muzej v Kranju je pokazal
del svojih zbirk**

Končno so se vrata Prešernovega doma v Kranju le odprla javnosti. Res, da še ni uspelo hiše, v kateri je umrl veliki pesnik, urediti kot ta naš kulturni spomenik zasluži. Vendar so prostori vsaj za silo, z majhnimi sredstvi pa z veliko skrbnostjo in spoštovanjem, tako pripravljene, da so javnosti dostopni.

V sobah prvega nadstropja so zdaj začasno urejene zbirke Mestnega muzeja. Seveda to niso vsi eksponati, ki jih poseduje ustanova. Razstavljeni je le skromnejši del predmetov; predvsem zato, da bi javnost uvidela, kako nujni so večji prostori za muzej v Kranju. Saj tako tudi v tem pogledu klavrno capljamo za Jesenicami, za Kropo, za Skofjo Loko, za Železniki in za Kamnikom; da orjenim samo kraje na Gorenjskem, ki že imajo svoje muzeje.

Posebna soba v Prešernovem

domu je namenjena predmetom in listinam iz NOB. — Prav tako je del arheoloških predmetov, po večini izkopanih v zadnjem času, razstavljenih v »gotški sobi« v pritličju.

Dokončna restavracija Prešernovega doma še ni predvidena. Vendar že sedanja zasnova uporabe prostorov nakazuje najboljšo rešitev. Spodaj, v prvih dveh prostorih naj bi bila nekaka »Mala galerija«, kjer bi se vrstile intimne razstave. — Zdaj, n. pr., razstavlja slikar Ljubo Ravnikar, sledile pa bodo razstave »Kranj v sliki« (prikaz upodobitev Kranja od starih časov do današnjega dne), »Numizmatika«, »Stari porcelan in steklo«, »Panjske končnice«, »Staro orožje«, »Ljudska plastika«, »Leopold Layer« itd. itd. To bodo sistematski prikazi sedanjih zbirk Mestnega muzeja. V »Mali galeriji« pa bodo našle svoj prostor tudi občasne razstave, n. pr., otroške v te-

dnu dedka Mraza, zdravstvene v tednu otroka, literarne, filatelistične, fotografske, skratka vse, kar služi h kulturni vzgoji, pa naj bo to področje umetnosti, znanosti, umetne obrti ali ljudske prosvete. Prešernov dom bodi poslednji žarišče vzgojnih pobud na teh področjih.

Pripomniti je treba, da je sedanja ureditev zbirk Mestnega muzeja uspela brez večjih dotacij, zgolj s požrtvovalnim delom tovarišev Avguščina, Tomaca, Lampreta in tovarišice Zvanove. Zaslužijo vsaj pohvalo in vse priznanje, saj s tem smo le prečestokrat tako skopi.

**Obiskali so bivša izseljenička in koncentracijska
taborišča**

Delegacija, ki so jo sestavljali člani zgodovinskega odseka ZB radovljanskega okraja in zastopniki ZB Slovenije, se je pred dnevi vrnila s potovanja po Avstriji in Nemčiji, kjer si je ogledala bivša izseljenička in koncentracijska taborišča. Na Bavarskem so obiskali številne samostane in gradove, ki so služili za izseljenička taborišča od leta 1942. Ogledali so si tudi taborišče Verenfels, Burghausen, Dingelfing, Frauenthausen in druga, kamor so bili pregnani številni Gorenjci in Stajerci. Pa tudi koncentracijska taborišča kakor Dachau, Gusen, Leitenberg, Hartheim in druga si je delegacija ogledovala na potovanjih. Na dvorišču gradu Hartheim so videli krematorij

kot spomenik z napisom: »Kdor je prišel tu notri, ni prišel več živ ven«. Med drugim so si ogledali v Gusenu tudi podzemne rove, ki so jih v dolžini 48 km izkopali taboriščniki. Raznih barak ni več, stražni stolpi v teh uničevalnih taboriščih pa še stojijo. V enem najhujšem koncentracijskem taborišču t. j. v Mauthausenu, so ohranjeni še 4 krematoriji, ogromno grobišče tisočev in tisočev pa priča o nedolžnih žrtvah, ki so bile sežgane v krematoriju. Delegacija si je ogledala tudi bolnico za preizkuse, ki je lepo ohranjena.

V taboriščih Leitenberg in Dachau so namestili s seboj prinesene spominske plošče, ki so jih okrasili z lovorjevim vencem in jugoslovansko trobojnico. Ob vrnitvi so prinesli s seboj tudi zgodovinske predmete za muzej talcev v Begunjah, žale, kosti, žico in podobne rekvizite, ki so jih dobili v posameznih taboriščih. Iz taborišča Leitenberg so prinesli star jugoslovanski grb, ki ga bo skupina bivših taboriščnikov, ki namerava obiskati taborišče, še ta mesec zamenjala z grbom nove Jugoslavije. Člani delegacije so Glavnemu odboru ZB Slovenije hvaležni, ker je organiziral ta obisk v bivša taborišča. Hodili so po stopinjah trpljenja naših zavednih Slovencev in prinesli s te poti važno gradivo za zgodovinski muzej v Begunjah.

Samo malo dobre volje je treba

Na mladinskem taboru, ki je bil minulo nedeljo v Ribnem, je nastopil tudi mladinski pevski zbor, ki so ga sestavljali učenci Metalurške industrijske šole in učenke Vajenske šole z Jesenic. Ta zbor bi kvalitetno in številčno lahko zastopal Jesenice. Žal pa nobena omenjenih šol nima stalnega pevskega zbora, temveč ga sestavijo le po potrebah za razne proslave in podobno. Kaj če bi se šoli le odločili za uvedbo vsaj ene ure petja na teden, ki bi omogočila, da se zbor obdrži? Zanimivo je dejstvo, da so se

NEKAJ ZA NAŠE ŽENE

Kaj nam prinaša moda

Obleke za jesen in zimo, predvsem športne, so v precejšnji meri ohranile lanskoletni slog. Krila so široka, često plisirana ali pa imajo velike naborke. Novosti so podaljšan život, ozka ramena in bokci ter ravna, precej kratka krila (40 cm od tal). Rokavi začenjajo prav od ramen, ki so za 5 cm ožja kot so bila doslej.

Tudi plašči se ne prilagajo več telesu, so ravnini in široki, spodaj pa se rahlo zožujejo. Jesenski kostimi so večinoma kratki, nekoliko ohlapni. Klasičen moški model je skoraj izginit. Nadomeščajo ga kroji najrazličnejših form. Jopice i-

majo eno ali dve vrsti gumbov, ki se povsem nesimetrično zapenjajo, krila pa so ozka in dokaj kratka. Čež takšen kostim se uveljavlja širok tričetrtinski plašč, ki sega komaj do kolena.

Novi modeli so po večini iz flanel, sukna, jerseyja, predvsem pa iz tweeda, ki ga izdelujemo z dodatno naša tekstilna industrija in ga lahko dobimo v vseh trgovinah. Barve za jesen in zimo so dokaj svetle. Med novimi barvnimi toni so poleg safirnomodre zlasti še poudarjeni vsi odtenki rdeče (od koralne pa do vijoličaste), kostanjeve, sive in drap barve.

Vložena paprika in srbska solata

Zavri 2 litra vode in 1 del esenca ali pa 2 litra kisa za vlaganje, 12 kg sladkorja, 12 dkg soli, 2 del olja.

V tem prevri lepe, zdrave, očiščene paprike. V vreli vodi naj bodo tako dolgo, da spremene barvo. Recept velja za 4 do 5 kg paprike.

Ohlajene deni v kozarec in jih dobro zaveži.

1 kg zelenih paradižnikov, 1 veliko kumaro, 10 zelenih pa-

prik, 1 velik koren, 1 zelnoto glavo in 3 velike čebule zrezemo na rezance, osolimo in damo v redko tkan prtč, da se vsa ta zelenjava ocedi. Medtem skuhamo ¾ litra močnega, z vodo razredčenega kisa, 1/8 litra olja, 2 lovorjeva lista, 3 kocke sladkorja, 10 poprovih in 10 gorčičnih zrn. Ko je to 10 minut vrelo, stresemo v zavrelico še narezano solato, ki naj enkrat prevre. Še topla napolnimo v kozarce in zavežemo, ko se ohladi.

Drobní nasveti

Krizanteme zalivajte vsak dan z vodo, v katero ste primešali naslednje kemične sestavine: Na 20 l vode vzemite 10 g fosfata, 8 g kalijevega sulfata in 10 g sodinega nitrata. Pri tem pa

morate paziti, da tekočina ne pride v dotik z listi in cveti, ki so zelo občutljivi.

Gobo za umivanje dobro očistimo, če jo položimo za nekaj ur v vodo, ki ji dodamo salmi-

jska (1 liter vode, 5 dkg salmijaka). Potem jo moramo sprati v čisti vodi. Zelo lepo jo očistimo, če treteseemo v luknjice boksa in jo nato polijemo s krompom. Ko se ta ohladi, gobo operemo še v čisti vodi.

Zarjavelo vodovodno pipo očistimo s čisto krpo, namočeno v vazelinu. Madeže, ki so po tem še ostali, odstranimo z amonijakom. Da bi dobila še lepši blesk, uporabimo čistilni prašek.

Moda

Praktična obleka za šoloobvezno deklico. Pod njo bo lahko nosila bluzo iz blaga ali pa tanek pleten pulover

V ponedeljek popoldne se je zbrala v Ratečah množica Ratečanov in prebivalcev vsega radovljanskega okraja, da se poslovijo od prvega rateškega komunista, borca in tovariša Jakoba Kajzarja. Ob hiši žalosti se je zahvalil pokojnemu Kajzarju za revolucionarno vzgojo Ratečanov zastopnik rateških komunistov. Ob odprtem grobu pa so govorili o njegovih velikih zaslugah za skupnost predsednik občinskega ljudskega odbora v Ratečah Jakob Gregorij, predsednik občinskega odbora ZB Andrej Kerstein in sekretar okrajnega odbora SZDL Ivan Korošec. Žalostinke, ki jih je odpel jeseniški pevski zbor in odigrala javniška godba, so naznanjale ne le obmejnim Ratečanom, temveč vsemu

naprednemu prebivalstvu, da se za vedno poslavlja prvi rateški komunist, bivši podpredsednik okrajnega ljudskega odbora, član Okrajnega komiteja ZKS, član Okrajnega odbora SZDL, član DS Železarne Jeenice, gasilski funkcionar itd., Jakob Kajzar. Njegova številna odkljkovanja je izročil ob odprtem grobu pokojnikovi ženi predsednik občinskega odbora ZB Andrej Kerstein.

S smrtjo Kajzarja so izgubili rateški komunisti svojega ustanovitelja. Njegova borba je bila že v stari Jugoslaviji, ko se je boril s starimi protikomunističnimi režimi, težka. Ob okupaciji se je med prvimi vključil v narodnosvobodilno gibanje, in ga vodil, dokler ga fašisti niso zaveli in odpeljali v taborišča.

šport * šport * šport

Medvodčani potrdili svojo kvaliteto

„Partizan“ Medvode tretji v Sloveniji

Tekmovanje v I. republiški košarkarski ligi je končano. Po ostrih borbah je postal prvak »Železničar« iz Maribora, ki je že igral kvalifikacijske tekme

košarkarji pomenili prav ničesar. Tako moštvo je imela skoraj vsaka gimnazija. Sedaj pa so že med petimi najboljšimi klubbi v republiki, če štejemo še

padu je igralcev zadosti, vendar ne znajo biti učinkoviti. Za primer lahko povemo to, da so proti Soštanju vse ostale ekipe dale od 80—150 košev, Medvode pa samo 40!

Kandidati za standardno moštvo so na krilih predvsem Freilih, Knific I. in Knific II. ter na mestu srednjega napadalca Tičar in Čuček.

Lahko pa povemo še to, da tudi pri Partizanu ni vse, kakor bi moralo biti. Menda so zadnji uspehi stopili igralcem »v glavo«. To se vidi po tem, ker jih nekaj sploh ne hodí na treninge, drugi pa samo, kadar se jim ljubi. Pa tudi na tekmah ni prave borbenosti in se imajo za marsikatero zmago zahvaliti izključno boljši tehniki.

Posebno zanimivo je, da v moštvo ni igralca, ki bi bil »spiritus agens« in bi bil zdaleč najboljši, kot je na primer pri ASK Kristančič. Delno se pred drugimi odkljuje Dolinar, bivši član »Železničarja« — Ljubljana, ki pa zaradi prestane bolezní še ne more igrati »s polno paro«.

Veliko zahvalo so vsi dolžni tudi upravi društva, ki jim je sploh omogočila sodelovanje v ligi.

Končna lestvica I. republiške lige:

Železničar Maribor	— 10	9	0	1	826	: 548	18
Branik Maribor	— 10	6	0	4	778	: 598	12
Partizan Medvode	— 10	6	0	4	516	: 534	12
Ordred Ljubljana	— 10	5	0	5	773	: 655	10
Rudar Trbovlje	— 10	4	0	6	527	: 631	8
Partizan Soštanj	— 10	0	0	10	484	: 997	0

Košarkarska ekipa medvoškega »Partizana«

za vstop v zvezno ligo. Iz lige pa je izpadel »Partizan« — Soštanj, ki ni bil dorasel temu tekmovanju.

Medvode so potrdile kvaliteto in dosegle častno 3. mesto. Pred dvema leti niso Medvodčani v

Ljubljano in ASK!

V ligi so prepotovali nad 1100 kilometrov in od odigranih 10. tekem izgubili le 4. Na splošno lahko rečemo, da je obramba boljši del moštva, kjer se odkljuje predvsem Dolinar. V na-

**SPORED PRVENSTVENIH
NOGOMETNIH TEKEM
NA GORENJSKEM**

za nedeljo, 24. oktobra 1954

Na Hrušici ob 15. uri — Hrušica : Tržič; službujoči Pačič.
V Lescah igrišče Prešerna ob 14. uri — Prešeren : Mladost, pionirji; službujoči Vovk. — Ob 15. uri — Prešeren : Mladost, mladinci; službujoči Vovk.

V Kranju igrišče Mladosti ob 9. uri — Mladost : Jesenice; službujoči Gantar. — Igrišče Korotana ob 10. uri — Korotan : Svoboda; službujoči Strojmajer. — Ob 12.30 uri — Korotan : Bled, pionirji; službujoči Poljšak. — Ob 13.15 uri — Korotan : Bled, mladinci; službujoči Poljšak.

V Skofji Loki ob 12.30 uri — Ločan : Tržič, pionirji; službujoči Ivan Balderman. — Ob 13.15 uri — Ločan : Jesenice, mladinci; službujoči Ivan Balderman. — Ob 15. uri — Ločan : Bled; službujoči Urh Kalan.

Nogomet po Gorenjski

MLADOST : TRŽIČ 4:3 (2:1)

LOČAN : SVOBODA 4:1 (2:1)

V Kranju na igrišču Mladosti je bila minulo nedeljo odigrana prvenstvena tekma med domačo Mladostjo in Tržičem. Igra je bila polna razburljivih momentov, posebno ko so domači imeli dva gola prednosti, kmalu nato pa so gostje vodili z 2:3. Igra je postala tipično prvenstvena, prava borba za točko. Domačim je uspelo izenačiti in nato zabití še zmagozorni gol. Rezultat 4:3 v korist Mladosti odgovarja poteku igre.

V Skofji Loki je gostovalo šenčurska Svoboda. Domači so goste podcenjevali ter so gostje zaradi tega dosegli vidni gol. Vendar so morali kasneje kloniti.

HRUŠICA : KOROTAN B 6:2

Drugo moštvo kranjskega Korotana je minulo nedeljo izgubilo proti razpoloženim Hrušičanom, ki so zmagali z visokim rezultatom.

BLED : PREŠEREN 4:2 (0:0)

V Lescah je gostovalo moštvo Bleda, ki je napravilo pravo presenečenje in domačim odvzelo obe točki. — Leščani so igrali precej nešportno in je sodnik moral dva igralca izključiti. Domačini so zastrejalí tudi dve enajstmetrovki.

Korotan : Prešeren, pionirji 2:0 (1:0)

Korotan : Prešeren, mladinci 4:2 (2:0)

Ločan : Mladost, pionirji 1:0 (1:0)

Ločan : Mladost, mladinci 1:3 (1:2)

Nepotreben poraz

KOROTAN : IZOLA 0:2 (0:0)

V nedeljski prvenstveni tekmi so si Kranjčani obetali ves izkupiček, vendar so morali položiti orožje pred nekoliko hitrejšimi gosti. V prvem polčasu je imel Korotan veliko več od igre, vendar je napadalna petorica napravila vse zrele priložnosti. Igralci so vneli v igro precej hitrosti in poleta, tako da je kazalo, da bo morala Izola premagana zapustiti igrišče. Kljub veliki premoči Korotana pa sta moštvi odšli na odmor brez rezultata. V drugem delu igre pa so pobudo na igrišču nepričakovano prevzeli gostje in vedno bolj nevarno ogrožali vrata Kranjčanov. V enem izmed prodorov je desnemu krilu go-

stov uspelo doseči prvi gol. Ob malo večji pazljivosti bi vratar, ki je prepozno zapustil vrata, gol lahko preprečil. Kmalu zatem je imel Korotan idealno priliko, da rezultat izenači. Dosojeno enajstmetrovko pa so zaustreljali in posledica tega je bila, da so gostje imeli vedno več od igre, domači pa so vedno bolj izgubljali živce. Tudi menjavanje mest med igro je bilo popolnoma brez pomena ter je v moštvo vneslo še več zmede. V zadnjih sekundah igre je desno krilo gostov ponovno izrabilo napako domače obrambe in zabilo drugi gol.

Potek tekme je pokazal, da so Kranjčani najtežjo krizo pravzaprav že preboleli in da je moštvo sestavljeno iz mladih in pomletnih igralcev. Le rutine jim primanjkuje in pa v najbolj kočljivih trenutkih — hladnokrvnosti. Seveda moštvo še ni dokončno in bo potrebno še nekaj mest zamenjati z drugimi igralci, zlasti v napadu bi bilo potrebno, da se zamenjata eden ali dva igralca.

**Namizni tenis
USPEH PROJEKTORJA**

V sredo zvečer je v Kranju gostovala namiznoteniška reprezentanca Švice, ki je nastopila kot klub Silver Star TTC. V ekipi gostov je s svojo izredno obrambno igro navdušil številne gledalce švicarski državni prvak Urchetti. V domači ekipi pa je najbolj ugajal Mile Abachič, ki bi ob malo večji pazljivosti lahko premagal tudi Urchetti. Zmagali so Švicarji 5:3.

SPORTNI REKORDI MANJ VREDNI NA EKVATORJU

Fiziki so ugotovili, da razlika v zemeljski težnosti na različnih delih sveta vpliva na športne rezultate, ki jih isti človek dosegla pri enakih pogojih v raznih krajih. Atlet, ki tehta na tečajih 100 kg, je na ekvatorju za četrt kilograma lažji. Osem kilogramska kroglja je lažja na ravniku za 20 g. Te razlike so posledica slabše zemeljske privlačnosti na ekvatorju. Raziskovanja so pokazala, da more atlet skočiti v tropskih krajih vedno nekaj centimetrov dlje ali dva do tri centimetre višje. Disk, kopje in kladivo letijo na ekvatorju 20 do 30 cm dlje kot na polih.

VEŠCI GODCI

Auletisi, starogrški godci na dvocevne piščalke, so znali igrati na dvoje takih pihal naenkrat dve popolnoma različni melodiji.

ZBOLJŠANJE SPOMINA

Psihater J. F. Barnes je v Londonu predaval o najboljših metodah za privzgojitev dobrega spomina. Sredi referata je moral naenkrat prenehati z govorom: več listov svojega rokopisa je pozabil doma!

VARNOSTNE KLJUČAVNICE NA DENARNICAH

Varnostna ključavnica, vdolana v denarnico, je novost ameriške industrije usnjenih izdelkov. Od treh do petih gumbov odpira denarnico samo eden. Če je denarnica ukradena in tat pritisne na napačni gumb, naenkrat glasno zadoni alarmni zvonec. Če najde pravi gumb, je pa latsnik imel smolo.

LETEČA POSTELJA

Znana britanska firma »Rolls-Royce« eksperimentira z izvirno letalsko konstrukcijo imenovano »Leteča postelja«. Poganjata je dva raketna motorja, vstavljena v okvir s štirim nogami. Na ploščadi sedi v nekem sedlu pilot, ki letalo krmari. »Leteča postelja« tehta 3,5 tone, se dviguje v zrak popolnoma navpično in tako ne potrebuje dolgih vzletišč, kakor druga letala, razen helikopterjev.

HISA — ČEVELJ

V Parku Kamla Nehru v Bomabyu stoji najnenavadnejša hiša na svetu. Ima obliko visokega čevlja. V kamen so vklesane celo vrvice in luknje zanje, prav tako kakor na pravem čevlju. Hiša ima pritličje in dvoje nadstropij.

Noč med levji

...once je že zašlo in po-
sastne sence so legale na
zemljo, mi pa smo se še
prebijali skozi divjino.
Postem mraku smo prispeli
zaraščenih goščav na ozem-
Kapala v Centralni Afriki,
loči jezera Bangveolo in
polombo. Bil je že skraj-
čas, da se naši sloni, ki so
bili nas in tovor, odpočijejo.
Segel sem na zemljo in se
skril z mrežo za moskito.
moj pametni in zvesti
ki me je spremljal že na
skozi Kongo, se je vle-
k mojim nogam. Visoko
nas je varovalo pred
kom, ki je pihal z jezera. V
taborju pred menoj so ležali
nosarji, za njimi, nedaleč
pa se je razprostirala ne-
vedna stepa. V taborišču je
zavladala tišina. Vse ži-
ve po napornem dnevu na-
zaspalo.

...nadoma sem se prebudil.
Bil sem Bopsija, kako luja
zunaj taborišča. Zdal je
lajež ponehal, začulo
je besno renčanje.
»Zapihaj ogenj!« sem rekel
ki se je tudi prebudil.
»Kaj? ... Lev, ali ne?« me
prašal nosar, drhteč od
strahu.
»Bil sem še enkrat Bop-
si in sem pomislil: če se je
majhen pes upal iz tabo-
rišta, potem je tam v najslab-
šem primeru kaka hijena. Po
zaključku sem se popolno-
pomiril.
»Kaj? ... Lev, ali ne?« me
prašal nosar, drhteč od
strahu.
»Bil sem še enkrat Bop-
si in sem pomislil: če se je
majhen pes upal iz tabo-
rišta, potem je tam v najslab-
šem primeru kaka hijena. Po
zaključku sem se popolno-
pomiril.
»Kaj? ... Lev, ali ne?« me
prašal nosar, drhteč od
strahu.

Za kratek čas
DOMAČE ZDRAVILO
Jaka, krava mi je zbolela.
Kaj je ti dal svoji kravi, ko
je bila bolna?
Terpentin.
V teden dni: — Jaka, kravi
dal terpentin, pa je pogi-
nila.
Moja tudi.
ŠTIRIDESET STOPINJ
Imeli smo vražjo voznjo
prelaz; strmina je marsikje
šla do štirideset stopinj.
Nemogoče?! V senci?

sledovih, ki jih je bilo polno
po taborišču in okolici, šele
mogel razbrati, kaj se je do-
gajalo ponoči.
Pet levov se je moralo pri-
pravljati, da napadejo tabori-
šče. Eden med njimi se je pri-
plazil skozi ločje, ki je raslo
ob jezeru. To je bila tista zver,
ki me je ponoči napadla in me
potegnila z ležišča. Verjetno
pa je bela mreža proti nevar-
nim komarjem leva preplašila,
ko se je v skoku name zaplet-
el vanjo. V tistem trenutku pa
je Bopsi hrabro skočil na zver

Nekaj o kavčuku

Prve vesti o gumiju so pri-
šle v Evropo v 16. stole-
tju. Sirile so se govornice,
da imajo Indijanci neke čudne
žogice, ki poskakujejo, če jih
mečejo na tla. Toda preteklo
je veliko vode, preden se je
Evropa začela zanimati, in »si
zaželela poigrati se s temi žo-
gicami«. To je bilo šele v 18.
stoletju, ko se je francoski uče-
njak in pomorščak La Condam-
en vrnil s popotovanja po
Peruju in Braziliji. S seboj je
prinesel snov, iz katere so In-
dijanci izdelovali žogice. Pri-
povedoval je: To snov pridelu-
jejo Indijanci iz soka nekakega
drevesa. Najprej zarezajo skor-
jo tega drevesa in prestrezajo
sok, ki se cedi iz zareze. Sok
je podoben mleku. Ko se zgo-
sti, ga posuše in zgnetejo. Tak-
o dobe neko elastično gnetilo,
iz katere izdelujejo izvrstne
caše, ki jih ni mogoče razbiti.
Indijanci izdelujejo iz te snovi
tudi čevlje, ki ne prepuščajo
vode in so zelo pripravljeni za
močvirske predele južnoameri-
ških pragozdov. To snov nazi-
vajo kavčuk.

No, tudi po tem se Evropejci
niso dosti zanimali za kavčuk,
razen botanikov in kemikov.
Med njimi je bil tudi Anglež
Pristley, ki je leta 1779 odkril,
da kavčuk briše sledove svinč-
nika. Tako so iznašli radirko
in odtle je kavčuk postal blago,
ki ga je bilo mogoče dobiti v
trgovinah s pisalnimi potreb-
ščinami.
Dandanašnji si ne moremo
predstavljati življenje sodobne-
ga človeka brez gume. Ta ga
»spremlja od rojstva do smrti«,
a niti ni čudno, če pomislimo,
kaj vse se izdeluje iz gumija
— od dudic za dojenčke pa do
avtomobilskih plaščev, izolator-
jev, zdravniških rokavic, pot-
apljaških oblek, raznih cevi in
številnih drugih proizvodov, kar
spomnite se! Če bi natanko
proučili zgodovino gumija, bi
se gotovo seznanili z veselimi
in žalostnimi zgodbami ljudi,
ki so prišli v stik s tem tako
pomembnim pridelkom svetov-

in lev je, verjetno z željo, da
se osvobodi goste mreže, v ka-
tero se je bil zapletel, odsko-
čil in ni potegnil s seboj samo
mreže, temveč tudi mojo spar-
no vrečo z menoj vred. Jaz pa
sem se tedaj zavalil z ležišča,
mreža se je odpela in lev je
očitno še bolj preplašen po-
begnil. Mreža in moj zvesti
mali pes sta mi tisto noč re-
šila življenje.
Preplah, ki je ob tem nastal
v taborišču, ogenj, ki je zago-
rel, premikanje in glasovi pa
so pregnali tudi ostale leve.

negi gospodarstva.
Nekdo je ob neki priliki de-
jal, da je gumi najvažnejše
blago na svetu. Čeprav to ni
popolnoma točno, je vendar
kavčuk eden najvažnejših ar-
tiklov v svetovnem gospodarstvu.
Kakor pišejo nekateri strokov-
njaki, dolguje celo prva črn-
ska republika Liberija kavčuku
svojo neodvisnost.
Danes obstoji okrog petdeset
vrst rastlin, ki v glavnem ras-
tejo v tropskih krajih, iz ka-
terih soka pridobivajo kaučuk.
Kako naglo je kavčuk prodrl
na svetovna tržišča, se vidi iz
dejstva, da je okrog polovice
19. stoletja svet porabil 3.000
do 4.000 ton kavčuka, v začetku
našega stoletja pa je poraba
narasla na 50.000 ton. Vzrok tem-
u je, poleg ostalega, hiter
razvoj avtomobilske industrije.

Drugi kraji = drugi običaji

V VSAKI DEŽELI so zako-
renjena določena družabna
pravila, ki se jih »dobro vzgo-
jen« domačini držijo, pa če-
prav veljajo enake navade dru-
god za »nevljudne« ali celo
»nemogoče«.
— — —
**POGOVOR JE N. PR. V AN-
GLIJI** tvegan podvig, če ho-
čete ostati v mejah otoške
vljudnosti. Sami Angleži pri-
znavajo, da je težko svetovati,
kakšen naj bo pogovor, da boš
izgledal kar najbolj vljuden.
Pravijo, da je veliko lažje svet-
ovati, česa ne smeš reči in
kdaj tega ne smeš uporabiti v
pogovoru, da boš pokazal vi-
dez pravega gentlemana. An-
gleški bon-ton n. pr. prepovedu-
je pogovor pred zajtrkom. To
posebno velja za Mornarico Nje-
nega Velikanstva, kjer kroži
zgodbica o kapitanu, novincu na
ladji, ki je pri zajtrku pozdra-
vil kapitana s prisrčnim »Do-

bro jutro!«
»Dobro jutro, dobro jutro in
dobro jutro!« je zagodel kapit-
tan. »In upam, da bo dovolj
blagoslovljenih dobrih jutur za
vso vožnjo!«
Kdor je povabljen h kakim an-
gleškimi družini, mora biti točen
do minute. Zamuda je hud pre-
stoppek družabnih pravil. V
družbi se smeta pogovarjati dve
osebi le, če ju je tretji med
seboj spoznal. Če ni nikogar
tu, ki bi obe poznal, ostaneta
tihove večer. Angleži si tudi
ne segajo v roke, kakor pri
nas. Nič ne sme Angležinje
pozdraviti, če ni prej le-ta po-
kazala, da ga pozna.
V **FRANCIJI SMETE PRITI**
na obisk največ četrt ure pre-
pozno. Tu se poročena žena
predstavi z imenom svojega
moža. — Ona pravi: »Madame
Charles Cognac.« Če pa ime-
kuje sebe »Madame Louise Co-
gnac«, vemo, da je ločena. — med jedjo).

Francozom se zdi barbarsko
kaditi na ulici, kar je v Ame-
riki vsakdanji prizor.
AMERICANI POVABIJO svo-
je goste po navadi v restavraci-
jo, malokrat na dom. Na svojih
Coctail-parties se pogovar-
jajo križem-križem, vsakdo pride
in gre, kadar hoče. Vsakega
novo predstavljenega pozdravi
prijateljski »hello« in takoj naj-
de enako misleče znanca. Tudi
tu si ne segajo v roke. S teh
družabnih prireditvev Američani
zginejo, ne da bi se poslovili,
medtem ko so Evropejci znani
po tem, da se znova in znova
poslavljajo — pa še ostanejo.
Pri mizi Američani razrežejo
meso na koščke, nož odložijo,
desna roka nabada jed, leva pa
leži na kolenu (to naj bi izvir-
ovalo iz časov prodiranja belih
naseljencev v ameriške divjine,
biti pripravljen na strel tudi
gnac«, vemo, da je ločena. — med jedjo).

SEPAVEC • zgodba o volku • PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

85
...so se zgoščale, hkrati pa se je izpre-
tudi vedenje volkov. Ko se je Bill pri-
zanju nekake jarka pogreznil v snežni za-
ga je predzna volkuja napadla. Takoj
zbralo krdelo okoli njega ter ga pozdra-
belimi, ostrimi zobmi. Bill je opazoval
Sepavca, ki je razjarjeno zatulil, skočil,
tovariša, zgrabil neposlušno spremlje-
valca za tilnik ter jo stresel, da je začela pro-
mumljanja... Sepavec se je nato vrnil na
mesto.

86
Čez čas je bil Parker prisiljen nadaljevati
pot, zakaj preti je nevarnost, da mu otrpnejo
udi. Takoj za njim so se dvignili volkovi. Eden
iz krdele je stalno strmel v njegove oči.
»To je drugi, ki se ga imam bati!« je ko-
maj slšno šepetal Bill.
Ni se motil. Se tisti hip je zaslišal strašno
renčanje... Z roko je udarjal okoli sebe ter
kričal na vse pretege...
Iznenada pa je Sepavec grozovito zatulil.

87
Vsi pajdaši so se umaknili, samo napadalec
ne. Krepko je držal ležečega Billa za lakt.
Sepavec je ponovno zatulil in ker neposluš-
než ni popustil, ga je vodnik zgrabil za tilnik
ter ga treščil v stran. V svoji norosti se je se-
stradanec drznil Sepavcu zoperstaviti. Tedaj ga
je vodnik zgrabil in nekaj trenutkov kasneje
je trmoglavce obležal z raztrganim tilnikom na
snežni odeji...

88
Vsi volkovi, izvemši Sepavca, so planili na
mrtvega tovariša. V nekaj trenutkih so raztr-
gali brata. Medtem je kralj volkov spremljal
ter vodil ranjenega moža, svojega največjega
sovražnika, v naročje prijateljev, ki so s strel
opozarjali nase. Da, strašni volk je spremljal
in vodil Billa Parkerja. In ker je dobro vedel,
odkoder prihaja ropot, mu je mestoma utiral
tudi pot. Počasi je stopal ter se od časa do
časa prepričal, če mu mož sledi...

Iz sodnih dvoran

Ponovno na zatožni klopi

Pred dnevi se je zagovarjal pred Okrož. sodiščem v Ljubljani 34-letni Ivan Pavlin, že večkrat obsodeni kmečki delavec iz Vaš pri Medvodah. Od leta 1948 pa do danes je skoraj vedno v zaporu.

Ceravno je bil že večkrat obsodjen, ni hotel prenehati s tavninami. Sredi avgusta je ponovno ukradel kolo, vredno 20 tisoč dinarjev, ki je bilo naslonjeno ob zid pred gostilno »Jesiha« v Medvodah. Kolo je odpejal proti ekonomiji in ga skrnil na skednju.

Na obravnavi je zanikal, da si je hotel kolo prisvojiti in je

trdil, da je nameraval vzeti le dinamo.

Obtožen je bil tudi, da je ukradel koso s kosiščem, vredno 700 din in iz odprtega hleva še 3 platnene rjuhe v vrednosti 1200 din, katere je kasneje prodal.

Obtoženi je precej nagnjen h kraji, saj se bo moral zaradi neke druge tatvine zagovarjati še tudi pred sodiščem v Skofji Loki. Na sami obravnavi pa se je zelo nedostojno in predrzno obnašal.

Po daljšem posvetovanju ga je sodišče obsodilo na 1 leto in 4 mesece strogega zapora.

Zlorabljal je službeni položaj

Pred senatom okrožnega sodišča v Ljubljani se je nedavno zagovarjal T. N. iz Domžal, bivši zemljiški referent okrajnega sodišča v Kamniku.

Javni tožilec ga je obtožil za več kaznivih dejanj, katere je storil v času svojega službovanja. 48 krat se je pregrešil proti službenim predpisom. Svoje delo je uravnal tako, da je zgolj

na podlagi naznanilnega lista in brez ogleda na terenu ter po izjavi stranke proglasil parcelo kot last neke stranke. Zgolj na podlagi situacijskega načrta je omogočil strankam prenos zemljiške lastnine in to brez vsake odobritve in plačila davka na promet. Dovoljeval je popravke

brez zarisa mejne črte na raznih parcelah, ki so last splošnega ljudskega premoženja.

Ob priliki uradnega poslovanja z zemljiško knjigo in knjižnici prenosi ter v zvezi z izdajanjem zemljiških sklepov je sprejemal od strank denar za plačilo davka na promet in si tako ob različnih priložnostih prilastil zneske 3.300 din, 375 din, 2.925 din, 1.185 din, 375 din in 810 din. Kot uradna oseba je sprejemal tudi razna darila.

Za vse nepravilnosti in zlorabe službenega položaja ga je sodišče obsodilo na 3 leta in 6 mesecev strogega zapora.

„Teden otroka“ na Jesenicah

Na »Teden otroka« so se tudi Jeseničani dostojno pripravili in v resnici lepo praznovali. Ves teden so se vrstile prireditve in šolske proslave, prireditvam pa se je priključil tudi nastop najmlajših Jeseničanov, ki so včlanjeni v jeseniški vrtec. Program so izvajali otroci sami, po programu pa so bili vsi otroci poogoščen. Vsem, ki so pomagali,

Strelci iz Predoselj so se že dalj časa pripravljali na svečano razvitje svojega prapora. Ze v soboto je bilo na mestu prireditve vse živo. Odborniki in tudi strelci sami so hoteli napraviti vse čim lepše. Družina Franceta Mraka iz Predoselj je že večkrat nastopila in dosegla nekaj prav dobrih rezultatov. V nedeljo se je zbralo k proslavi precej občanov, domačinov, pa tudi okoliških prebivalcev. Po svečanem razvitju prapora so se strelci pomerili med seboj. Domači so se dobro odrezali. Prireditve, ki je potekala v najlepšem redu, je ves čas spremljala godba.

da je ta proslava res uspela, se uprava vrtca najlepše zahvaljuje. Razen socialnemu skrbrstvu in drugim forumom pa gre posebna zahvala tudi jeseniškim ženam, ki so prispevale za gostitev otrok v vrtcu 15.000 dinarjev, predvsem pa predsednici ženskih društev tovarišici Štebilovi, ki nosi glavne zasluge za dostojno proslavitev »Teda otroka« v jeseniškem vrtcu in na Jesenicah sploh.

Gibanje prebivalstva

NA JESENICAH

Rojenih je bilo od 29. sept. do 11. okt. 50 otrok.

Poročili so se: Drago Koblar, tov. delavec in Cvetka Geoheli, laborantka; Jožef Dolinšek, slašičar in Frančiška Irbas, pom. delavka; Jožef Kosar, mizar in Stefanija Grebensek, nameščenkica; Franc Hraštar, strojni tehnik in Valerija Slamnik, farmaceutka.

Umrli so: Filip Hlade, os. up. umrl 3. 10. na Jesenicah v bolnici; Katarina Opakov, osebna upokojenka, roj. 12. 1. 1901, umrla 6. 10. na Jesenicah v bolnici; Alojz Slamnik, osebn. upok., roj. 17. 6. 1883, umrl 6. okt. na Jesenicah, Marinkova št. 4; Milena Roter, novorojenček, roj. 7. okt., umrla 7. okt. na Jesenicah v bolnici.

V KRANJU

Albina Hafnar, tov. delavka iz Kranja rodila dečka.

Poročili so se: Jožef Novak, stroj. ključavničar in Jožefa Zupančič, šivilja; Anton Tavčar, kovač in Terezija Bene-

dik, tov. delavka. Umrli so: Margareta Zajc, rojena Panda, roj. 15. 2. 1883, stan. v Kranju, Zlato polje, blok 22, umrla dne 10. okt.

Kino »Storžič«, Kranj: 15. do 17. okt. ameriški barvni film »Rdeče nebo nad Montano« — tednik. Predstave dnevno ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic ob delavnih urah od 15. ure dalje, ob nedeljah od 14. ure dalje. Matineja 17. oktobra ob 10. uri amer. barvni film »Na Rivieri« — tednik. — Prodaja vstopnic za matinejo od 9. do 10. ure. 18. in 19. okt. amer. film »Pohlepneži« — tednik.

Kino »Svoboda«, Strazišče: 16. in 17. okt. amer. barvni film »Na Rivieri«; tednik. Predstave v soboto ob 18. uri, predstava ob 20. uri odpade, v nedeljo ob 18. in 20. uri, predstava ob 15. uri odpade. Matineja 17. oktobra ob 10. uri »Rdeče nebo nad Montano«. Prodaja vstopnic za matinejo od 9. do 10. ure.

Kino »Krvavec«, Cerklje: 16. in 17. okt. avstrijski film »Eva podeduje raj«. 20. in 21. angl.

Oglašujte v »Glasi Gorenjske«

Kino

film »S čredami čez kontinent«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 19. uri. V sredo in četrtek ob 20. uri.

Kino »Radio«, Jesenice: 17. do 20. oktobra nemški film »Stari grešnik«. 21. do 23. okt. francoski film »Državni neprijatelj št. 1«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri. Vsako nedeljo dopoldne ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Plavž«, Jesenice: 17. do 20. oktobra francoski film »Državni neprijatelj št. 1«. 21. do 23. nemški film »Stari grešnik«. V ponedeljek in četrtek zaprti, torek, sredi in petek predstave ob 20. uri, sobota ob 18. in 20. uri, nedelja ob 16., 18. in 20. uri. Vsako nedeljo ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za mladino 10 din.

Kino »Storžič«, Kranj: 21. oktobra ameriški barvni film »Ostržek«. Predstavi ob 9. in 14. uri. Vstopnina 10 dinarjev. Film se otrokom in mladini toplo priporoča.

Kino »Svoboda«, Strazišče: 21. oktobra ameriški barvni film »Ostržek«. Predstavi ob 10. in 16. uri. Vstopnina 10 dinarjev.

Razstava v Skofji Loki

V nedeljo je bila zaključena razstava umetniških slik mojstrov iz Loke in okolice, o kateri smo v našem listu že pisali. To je bila največja prireditve v okviru Muzejskega tedna in predstavlja tako po svoji ureditvi kakor tudi skrbnem čutu za izbiro umotvorov eno izmed boljših, kvalitetnejših razstav, v Loki sami pa brez dvoma najboljšo. Stevilni obiskovalci od blizu in daleč, zlasti številne ekscurzije šolske mladine so mogle občudovati delo Jerneja iz Loke (posnetek freske in cerkve na Suhi), Azbeta, bratov Šubicev, Koširja, Stupice, Zajca, Groharja, Sedelja, Bozovičarja in drugih.

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte ob 5.35, 6., 7., 15., 17., 18., 19.30 in 22. uri. glasba.

Nedelja, 17. oktobra: 6.30 Pregled tiska, 8.15 Domače pesmi prijetno nedeljsko jutro. 9.00 Otroška predstava — Niko Kuret: Ostržek — II. del. 10.00 Družinski pogovori. 12.00 Pogovor s poslušalci. 13.00 Pol ure za našo vas, 13.30 Zeleli ste — poslušajte! 15.30 Prenos mednarodne nogometne tekme Turčija : Jugoslavija iz Sarajeva. 17.00 Javni veseli večer. 21.00 Kulturna kronika. 21.15 V svetu ritmov in melodij, — sodeluje Plesni orkester Radia Ljubljana.

Ponedeljek, 18. oktobra: 6.30 Tržno poročilo. 7.30 Gospodinski nasveti. 11.15 Solska ura za nižjo stopnjo. 13.00 Nove knjige. 13.10 Za vsakogar nekaj. — 14.10 Opoldanski koncert. 15.30 Solska ura za višjo stopnjo — Zvone Zorko: Mesto pod Kalemegdanom. 16.10 Utrinki iz literature — Simon Jenko: Jeprški učitelj (odlomke). 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.00 Radijska univerza. 18.30 Zdravstveni nasveti. 20.00 Zunanje-politični feljton. 20.15 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije. 22.15 Plesna glasba.

Torek, 19. oktobra: 6.35 Domače pesmi izvajajo zbori, ansambli in solisti. 7.30 Gospodinski nasveti. 11.15 Cicibanom dober dan! (pisan šopek narodnih pesmic). 12.10 20 minut z Veselimi godci. 13.10 Za vsakogar nekaj. 14.00 Za mlade pevce in godce. 16.10 Utrinki iz literature — P. P. Njegoš: Iz »Gorskoga Venca«. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.00 Kulturni pregled. 18.30 Športni tednik. 20.00 Tedenski notranje politični pregled. 20.10 Filmske melo-

Sreda, 20. oktobra: 6.35 Slovenske narodne. 7.30 Za gospodinjice. 11.15 Solska ura za višjo stopnjo. 12.00 Kmetijski nasveti. 13.00 Jezikovni pogovori. 13.50 Za vsakogar nekaj. 14.00 Gledališče in filmi. 16.10 Utrinki iz literature — Andre Maurois: Thamos Palace hotel — I. — 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.00 Ljudje med seboj. 22.15 Plesna glasba. Četrtek, 21. oktobra: 6.35 V pesmi in plesu po Jugoslaviji. 7.30 Za gospodinjice. 11.15 Za pionirje. 11.35 Orkestralni spored. 12.10 Igra godba na pihala. 13.10 Za vsakogar nekaj. 16.10 Utrinki iz literature. 18.00 Okno v svet. 18.30 Modni kotiček. 20.00 Domače aktualnosti. 20.15 »Cetrtek večer«. 21.00 Literarni večer — Božidar Borko: Andre Maurois. Petek, 22. oktobra: 6.30 Tržno poročilo. 11.15 Cicibanom dober dan! (zgodbe in pesmice o muckah). 13.00 Na straži. 16.10 Utrinki iz literature — M. A. Nexš: Iz »Proletarskih novel«. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.10 Umetne in narodne pesmije mešani zbor. 18.45 15 minut z Avgustom Stankom. 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled. Sobota, 23. oktobra: 7.30 Gospodinski nasveti. 11.35 Orkestralni spored — Davarin Jenko: Slavnostna uvertura Carla Maria von Weber: Koncert na fagot in orkester. 13.00 Okno v svet. 16.10 Utrinki iz literature — Erskine Caldwell: Jesenska snubitev. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.00 Jezikovni pogovori. 18.15 Pesmi za naše male. 20.00 Pisan sobotni večer.

OBJAVA

Na podlagi Odloka Zveznega izvršnega sveta o dovoljenju dolgoročnih posojil za zidavo stanovanjskih hiš in za popravilo hiš, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost — Uradni list FLRJ št. 24/54-257 od 9. junija 1954 ter na osnovi sklepa Ljudskega odbora mestne občine Kranj z dne 12. oktobra 1954 se izdaja

RAZPIS

o pogojih za dodeljevanje dolgoročnih posojil za zidavo oziroma za dovršitev stanovanjskih hiš delavcev in uslužbencev.

1. LOMO Kranj je ustanovil poseben sklad v višini 10 milijonov din, iz katerega morejo črpati poedini delavci in uslužbenci na področju mesta Kranja dolgoročna posojila za zidavo in dograditev stanovanjskih hiš, da se tako čimbolj omili pomanjkanje stanovanj in omogoči čimprejšnja izgradnja potrebnega stanovanjskega fonda.

2. Dolgoročna posojila iz tega sklada bo dajala Narodna banka, podružnica 611 Kranj-mesto pod istimi pogoji kot iz zveznih in republiških skladov.

3. Interesenti naj vložijo prošnje pri Narodni banki 611 najkasneje do 20. oktobra 1954 na obrazcih, ki so na razpolago pri bančni blagajni in morajo te prošnje vsebovati vse, kar je predpisano v uvodoma cit. odloku Zveznega izvršnega sveta.

LOMO KRANJ

objave · oglasi

GLEDALISCE

Prešernovo gledališče Kranj

Trek, 19. oktobra ob 20. uri: Red A in izven — Hans Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Četrtek, 21. oktobra ob 16. uri: Red C in izven — Sidney Howard — Pokojni Christopher Bean.

Petek, 22. oktobra ob 20. uri: Red B in izven — Hans Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Sobota, 23. oktobra ob 20. uri: Gostovanje v Zeleznicah — H. Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Nedelja, 24. okt. ob 16. uri: Izven in za podeželje — Sidney Howard — Pokojni Christopher Bean.

Mestno gledališče Jesenice

Sobota, 16. oktobra ob 19.30 uri: Shakespeare — Othello.

Nedelja, 17. okt. ob 14. uri: Shakespeare — Othello.

Pri nedeljski predstavi zveze z vlaki ugodne.

MALI OGLASI

Prodajmo moško kolo. Ogled na Bekselnju.

Prodajmo stavbno parcelo 1000 kv. metrov v Kranju. Naslov v upravi lista.

Na Stari cesti najdena rdeča jopica 29. sept. — se dobi pri

Voyk, Zlato polje, blok I-28. Preključem štev. bloka 16616, izdan v Komisijijski trgovini dne 25. II. 1953.

Mlado kozico, samsko za pleme, brez rog, kupi Janez Razpet, Bistrica 6, Duplje.

Prodajmo nov radio aparat zn. »Kras«. Zlebir Anton, Dvorje 75, Cerklje.

Ugodno prodajmo krznen plašč (liscica), nizke športne čevlje št. 36 ter otroške škornjčke iz filca za tri leta starosti.

11. oktobra sem na poti od postaje Skofja Loka do Bitnja izgubil listnico z dokumenti na ime Dušan Mauer, Vrniti proti nagradi na gimnazijo v Loki.

Dve omari 2 m široki, 2,20 visoki, ugodno prodajam. Naslov v upravi lista.

Štedilnik, dobro ohranjen, za vzidati, s pečico in bakrenim kotličkom, naprodaj za 10.000 dinarjev. Tupaliče 8.

Čenjenim gostom sporočamo, da bo gostilna na Poljanah — Kočna »Pri Rozmanu« za nedolgo ločen čas zaprta.

Prodajmo knjižno omaro, pisalno mizo, okroglo mizo in stolov iz češnjevega lesa. Mesto stolov v upravi lista.

Kdor je našel moško športno kolo s prestavami na kranjskem polju, naj ga vrne Engelman Marjanu, Jezerska c. 11 proti nagradi.

Kvalificirane ključavničarje, varilce in mizarje sprejememo takoj. Hrana in stanovanje zagotovljeno. Ključtovarna športnega orodja — Begunje pri Lescah.

SPREMEMBA VOZNIH REDOV OD 17. 10. 1954

Kranj — Predvor — Jezersko:

Odhod iz Kranja od nedeljah ob 7.20 (prej 8.10)

Kranj — Golnik:

Odhodi z Golnika: 4.50, 6.30, 10.20, 14.30

Odhodi iz Kranja: 5.30, 7.20, 12.50, 16.00

V nedeljah ob 7.20 (prej 8.10)

Vsi ostali vozni redi ostanejo neizpremenjeni.

Uprava »Avtopromet« Kranj

Objava št. 19

IZ ŽIVLJENJA IN DELA NAŠIH DRUŠTEV

Praznik v Rudnem

Vsem prostovoljnim gasilskim društvom okraja Kranj

1. Vsi sektorski poveljniki naj ugotovijo vzrok izostankov častnikov in podčastnikov na posvetovanju, ki je bilo v nedeljo, dne 10. t. m. Imena opravileno in neopravičeno odsotnih naj dostavijo svojim brigadnim štabom, ti pa jih zberejo in pošljejo okrajnemu štabu.

2. Sektorske poveljnike, ki še niso dostavili pregleda svojih požarnih okolišev, prosimo, da jih takoj oddajo v pisarni Zveze.

3. Gasilska zveza LRS, tehnični odsek, nas je obvestila, da je podjetje »Motor« Skofja Loka organiziralo servisno službo za pregledovanje, preizkušnje, tipiziranje in popravilne brigadnih vseh vrst in njihovega pribora. V ta namen je v podjetju ustanovljena motorizirana ekipa, ki se na povabilo javi v vsakem društvu, kjer bo na licu mesta izvrševala tudi manjša popravila. Vabimo društva, da se poslužijo te servisne službe. Svoje potrebe javite direktno podjetju »Motor« Skofja Loka, telefon št. 40. Društva, katerim smo pri nas odobrili kredite za popravilo prizgajal, morajo o tem najprej obvestiti nas.

4. Ponovno pozivamo vsa društva, ki še niso poravnala letošnje članarine, da to nemudoma store.

Na pomoč!

Sekretar: Predsednik: Rotar Metod Trvdry Makso Okr. poveljnik: Šiling Joško

Pretekli teden je gasilsko društvo Rudno slavilo veliko delovno zmago. Ob pomoči vaščanov so gasilci zgradili vodni bazen, rezervoar in postavili hidrante za večjo varnost vasi.

Vsa dela so opravili prostovoljno, za kar so žrtvovali na tisoče delovnih ur. Vrednost njihovih delovnih naporov znaša 1 milijon 500.000 dinarjev. Kljub številnim težavam in vremenim neprilikam so uspešno uresničili svoje načrte. Prav vsi člani društva so se izkazali pri delu, posebno pohvalo pa zaslužita predsednik društva tov. Demšar Alojz in poveljnik Jože Demšar.

Tudi v Dražgošah so se izkazali

Visoko v hribu nad Rudnim leži znana partizanska vas Dražgoše, simbol našega narodno-osvobodilnega boja. Dames je vas v glavnem vsa obnovljena. Prebivalci se tudi niso pozabili zavarovati pred morebitnimi požari. Z lastnimi sredstvi so se lotili gradnje vodovoda z rezervorjem in hidranti. Dela bodo v kratkem zaključena, čeprav so le počasi napredovala, ker je dovoz materiala izredno otežkočal gradnjo. Uspeh ni izostal.

V nedeljo so na skupnem sestanku, kjer je bil tudi naš zastopnik, dražgoški prebivalci sklenili sodelovati s PGD Rudno. Ustanovili bodo posebno desetino, ki se bo usposobila za

vse gasilske dolžnosti. Manjkajo jim še nove cevi in pribor zanje, vendar upajo, da bodo z dobro voljo hitro napredovali.

Marsikatero društvo na ravnini naj si vzame za vzgled vzpodbudne primere delavnosti gasilcev v Rudnem in v Dražgošah.

Prizave za redne občne zборе

Vsa društva že sedaj opozarjamo na redni letni občni zbor, ki bo po večini povsod v decembru t. l. Društva naj že sedaj pripravijo predvsem material za poročila in pregledajo, kako so bili izpolnjeni sklepi lanskega občnega zbora in kaj je društvo storilo v zvezi s sklepi III. kongresa Gasilske zveze LRS.

Obvestilo:

Društva, ki še niso dvignila knjižice »III. kongres Gasilske zveze LRS«, obveščamo, da je nekaj izvodov še na zalogi po ceni 130 dinarjev. Vsa društva, ki knjižice še niso nabavila, vabimo, da to takoj store. Istočasno obveščamo vsa društva, da imamo na zalogi še tiskovine za potrdilo o opravljenem izpitu za izprašenega gasilca in vabimo društva, da jih dvignejo po potrebi v naši pisarni.

V zvezi z našimi objavami o spremembah delovnega časa zvezine pisarne, obveščamo, da je vsak ponedeljek popoldne ob uradnih urah navzok tudi en član Izvršnega sekretariata. Zato naj bodo osebni obiski po možnosti omejeni na ta dan.